

**תשורה
חסידית
מחגיגת יום
הולדת 80
של סבא
משה שלמה
הלוי לויטין**

ב"ה

מכתבים מהרבי

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנזם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן סארקוויי

ברוקלין נ. י.

מזכירות SECRETARIAT

ב"ה , ח"י שבט ה'תשי"ד

האברך משה שלמה בן בריינה שפ'
לויטין

שלום וברכה!

הפ"נ שלו

נחקבל, ויקרא בעת רצון על ציון

כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע .

מזכיר
א. א. א. א. א. א.

לויטין-לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

לובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ.י.

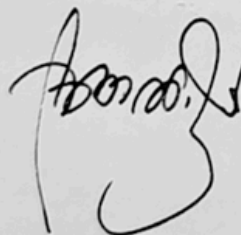
בי"ה, ימי הסליחות, ה'תשי"ז
ברוקלין, נ.י.

האברך משה שלמה שי'

שלום וברכה

הפי"נ שלו נחקבל.

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה, הננ בזה להביע לו
ברכה, ברכה כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה
וסחוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה להי"ח ביראה שמים

לויטיץ-לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשי"ח
ברוקלין, נ.י.

האברך משה שלמה שי

שלום וברכה!

הפ"נ שלו נקבל.

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל
ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע לו ברכתי,
ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומחוקה
בגשמיות וברוחניות.

בברכה לח"ת ביראח שמים

לויטין-לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

SECRETARIAT מזכירות

ב"ח, ט' שבט, ה'תשי"ח

האברך משה שלמה שי'

שלום וברכה!

הפ"נ שלו ליום ההילולא
נחבל, ויקרא בעה רצון על ציון כ"ק סו"ח
ארסו"ר זצוקלה"ח נבג"מ זי"ע.

ז. ק. ויינ
מזכיר

לויטין-לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

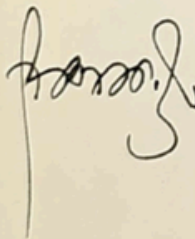
ב"ה, ימי הסליחות, ה'תש"כ
שנה המאחים להסתלקות
הבעל שם טוב ז"ל.
ברוקלין, נ. י.

האברך משה שלמה שי'

שלום וברכה!

הפ"נ שלו נחבל.

ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ושל
כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע לו
ברכתי, ברכה כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה
ומחוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה לת"ח ביראת שמים

מזכירות
כ"ק ארמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליובאוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi
770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, ר' שבט ה'תש"כ
ברוקלין

האברך משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

המ"נ שלו ליום ההילולא

נחקבל, ויקרא בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח
ארמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ג. ק. א. ל.
מזכיר

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3 9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ב' אדר חש"ב
ברוקלין

חאברך משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה

במענה על הורעתו אודות יום הולדת

שלום,

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום ההולדת. ויה"ר מהש"ח שחיי' שנח הצלחה אצלו
בלימוד החורה וקיום המצות בהידור.

בברכה לחלמוד חורה ביראח שמים

בשם כ"ק ארמו"ר שליט"א

ל.ק.וו.נ.י
מזכיר

בטח שומר הוא השלשה השיעורים השווים לכל נפש
בחומש ההל'ים וחניא בכל יום, וישמור עליהם מכאן
ולהבא ג"כ.

לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

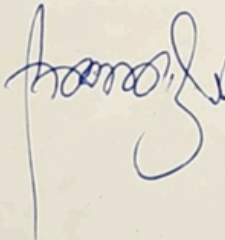
מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשכ"א
ברוקלין, נ. י.

האברך משה שלמה בן בריינה שי'

שלום וברכה!

הפ"נ שלו נהקבל.
ולקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
לו ברכתי, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה
טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות.

בברכה לה"ח ביראת שמים

לויטין-לוד

Tel. HYacinth 3-9250

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מזכירות
כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליובאוויטש

ש"ק

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi
770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, ז' שבט
ה'תשכ"א
ברוקלין

האברך משה שלמה שי'
הלו

שלום וברכה!

הפ"נ שלו ליום ההילולא
נחבל, ויקרא בעה רצון על ציון כ"ק מז"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ל.א.מ.מ.ל.
מזכיר

לויטין-לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, בדר"ח אדר חשכ"א
ברוקלין

תאבריך משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה

במענה על הודעתו אודות יום הולדתו שלו,

בודאי יצאתי במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום ההולדת. ויהי ר"ה מהש"ח שחתי"ה שנה הצלחה אצלו
בלימוד התורה וקיום המצוות בהידור.

בברכה לחלום חורה ביראה שמים

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר
110

בטח שומר הוא השלש השיעורים השונים לכל נפש
בחומש התלים ותקיא בכל יום, וישמור עליהם מכאן
ולחבא ג"כ.

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

לויטין-לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, אדר"ח אר"ש חשכ"ב
ברוקלין

האברך משה שלמה שי' הלני

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו,

בודאי ינהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ח שחה"י שנת הצלחה אצלו
בלימוד התורה וקיום המצוות בהידור.

בברכה לחלמוד תורה ביראת שמים

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר
10

בטח שומר הוא השלש השיעורים השונים לכל נפש
בחומש התלים והניא בכל יום, וישמור עליהם מכאן
ולהבא ג"כ.

לויטן-כפר

Tel.: HYacinth 3-9250

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מזכירות
כ"ס אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליובאוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi
770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, ט' שבט ה'תשכ"ג

האברך משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

הפ"נ שלו ליום ההילולא
נחבל, ויקרא בעה רצון על ציון כ"ק מו"ח
ארמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

ע.ו.ס.ו.ס.
מזכיר

הפ"נ דיום ההילולא נחבל ג"כ.

לויטיין-כפר

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYadath 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 אימפערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כ"ח שבט תשכ"ג
ברוקלין

חאברך משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה

במענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו,

בוראי ינהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום החולדה. ויה"ר מהשי"ת שחיה"ל שנה הצלחה אצלו
בלימוד החורה ובקיום המצוה בחידור.

בברכה לחלמוד חורה ביראה שמים

בשם כ"ק ארמו"ר שליט"א

M. Schneerson
מוכיר

בטח שומר הוא השלשה השיעורים השנים לכל נפש
בחומש-ההלים וחניא בכל יום, וישמור עליהם מכאן
ולתבא ג"כ.

לויטין - לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

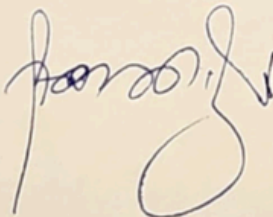
ב"ה, ימי חסליחות, ה'חשכ"ד
ברוקלין, נ. י.

הח"ח אי"א נו"נ וכו'
מה' דובער שי' (קא)

שלום וברכה!

לקראת השנה החדשה, הבאה עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע
ברכתי לו ולכל אשר לו, ברכה כחיבה וחתימה
טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמים וברוחניות.

של מנחם

בברכה

דויען - באקע

Tel. HYacinth 3-9250

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מוכירות
כ"ק ארמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
ליו באוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi

770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ה' חשכ"ד

ב"ה, ט"ו שבט

האגידת אשכנזי' האגידת

שלום וברכה!

ב' חמ"נ שלו געבליבט ליין דה קולות
נחקבלו, ויקראו בעה רצון על ציון כ"ק מו"ח
ארמו"ר זצוקללה"ה נבג"ם זי"ע.

ע.א. סיגל
מוכיר

לויטן - כפר

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
NYcednh 39250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ח, בדר"ח איר חש"ד
ברוקלין

חאברך משה שלמה שי'

שלום וברכה

במענה על חודעתו אודות יום הולדה
של, בודאי ינהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום החולדה. ויה"ר מחשי"ה שחתי"ה שנה הצלחה אצלו
בלימוד חזרה וקיום המצוה בהידור.

בברכה לחלמוד חורה ביראח שסיים

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ע. יואל טייטלבוים
מזכיר

במענה לשאלתו - נכונה סברתו להניח (גם) תפלין
דר"ח. ועיין שו"ע אדה"ז סכ"ה סי"א, חניא רפמ"א,
סידורן - ריש הלי' תפלין.

לויטיץ-כפר חו"ח

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי הסליחות ה'תשכ"ח
ברוקלין, נ. י.

האברך משה שלמה שי'

שלום וברכה!

הפ"נ שלו נחקבל.

ולקראת השנה החדשה, שנה השבע שנה
השמיטה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה
ולברכה, הנני בזה לחביע לו ברכה, ברכה
כהיבה וחמיסה טובה לשנה טובה ומהוקא
בגשמים וברוחניות.

בברכה לתלמוד חורה ביראח
שמים

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי חנוכה ה'תשכ"ו
ברוקלין, נ. י.

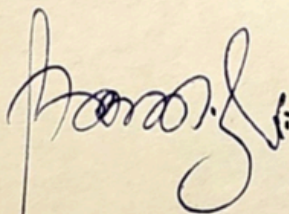
האברך משה שלמה שי' ה'א-

שלום וברכה!

מאסר הנני קבלה מכתבו מיום נר ב' דחנוכה.

ויהי רצון שיבשר טוב בתוכנו,

והרי הימים, ימים זכאין, ימי חנוכה,
זמן נסים וישועות בגשמיות וברוחניות,
ימים טובים בהלל והודאה.

בברכה

Tel. HYacinth 3-9250

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מזכירות
 כ"ק ארמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
 ליו באוויטש
 104
 SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 the Lubavitcher Rabbi
 770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ה' חשבו'

ב"ח. ח. טע

האגף אשר אתה א' רחמי

שלום וברכה

בשיבות

הז' וחמ"נ שלו א' יום ה' ה' יום

נחבלו ויקראו בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח
 ארמו"ר זצוקללה"ה נבג"ם זי"ע.

ע. מ. מ. ס. א. ס. א.
 מזכיר

לויטין - כפר חו"ח

Tel. HYacinth 3-9250

Cables: LUBAVITCH NEWYORK

מזכירות
כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן

ליובאוויטש

SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
the Lubavitcher Rabbi

770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13, N. Y.

ב"ה, טו' שבט ה' חש כ"ז

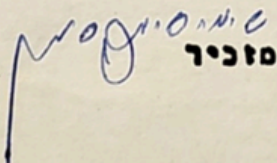
האברך משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

חפ"נ שלז ליום ההילולא

נחקבל, ויקרא בעה רצון על ציון כ"ק סו"ח

ארמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

מזכיר

לויטין - כפר

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYactnht 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ד' אדר חשכ"ו
ברוקלין

האברך משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת
שלו,
בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום ההולדת. ויה"ר מהשי"ת שחיי" שנת הצלחה
אצלו בלימוד התורה וקיום המצוות בהידור.

בברכה לחלמוד תורה ביראת שמים

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

Logiose
מזכיר

בטח שומר הוא השלשה השיעורים השונים לכל נפש
בחדש החלמים וחניא בכל יום, וישמור עליהם מכאן
ולחבא ג"כ.

לויטינ- קריח גח
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacnth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כ"ר אד"ר תשכ"ז
ברוקלין

האברך משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו,
בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום החולדת. ויה"ר מחשי"ת-שתח"י שנת הצלחה
אצלו בלימוד חזרה וקיום המצוה בהידור.
בטח שומר הוא השלשה השיעורים השונים
לכל נפש בחומש תהלים והניא בכל יום, וישמור
עליהם מכאן ולהבא ג כ.

בברכה להלמוד חזרה ביראה שמים

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר
M. S.

הפ"נ שבמכתבו יקרא בעת רצון על הציון הק"ו.

לוימינן - לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ח, מו' במנ"א חשכ"ו
ברוקלין

חאברך משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

מאשר חניני קבלה מכחבו ובו בקשה ברכה
פ"ג מיום ב' סנ"א,

ובעה רצון יקרא על ציון כ"ק סו"ח
ארמו"ר זצוקלה"ח נבג"ם זי"ע.

במה שומר הוא השלש השיעורים השונים
לכל נפש בחומש החלים וחניא בכל יום, וישמור
עליהם סכאן ולהבא ג' כ.

מתנכון לבדוק החפלין שלו באם לא
נבדקו ביב חודש האחרונים, שתחינה כשירוח
כדין.

בברכה
בשם כ"ק ארמו"ר שלימ"א
מזכיר
Handwritten signature

מקום לימודיו - ע"פ עצת הנהלת הישיבה בה
לולך עתה.

לויטין - לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ח, ז' אדר חשב"ח
ברוקלין

חאברך משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה

במענה על חזרתך אודות יום חולתה שלו.

בודאי נחג במנחג אנ"ש בזמן האחרון
ביום החולתה. ויה"ר מחשי"ח שחיי" שנה הצלחה
אצלו בלימוד חזרתה וקיום המצות בהידור.

בטח שומר הוא השלשת השיעורים השווים
לכל נפש בחומש החלים ותניא הירועים.

הפ"נ יקרא בעה רצון על ציון כ"ק מו"ח
ארמו"ר זצוקלה"ח נבג"ס זי"ע.

בברכה להלמוד תורה ביראה שמים

בשם כ"ק ארמו"ר שליט"א

מזכיר
שניאורסאהן
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N.Y. 11213

לויטין לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
לובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כא' איר חשכ"ח
ברוקלין

האברך חו"ח אי"א נ"נ וכו'
מות' משה שלמה שי
וב"ג ח"י

שלום וברכה

במענה על החודעה מקביעות זמן החונתם ליום
כ"ג סיון חבע'ל,

חנני בזה להביע ברכתי ברכה מזל טוב מזל
טוב ושחתי' בשעה טובה ומוצלחה ויבנו ביה בישראל
בנין עדי עד על יסודי החורה והמצוה כפי שהם
מושרים במאור שבחורה זוהי חורה החסידות.

בברכה מזל טוב מזל טוב

נ.ב. הם נ' יקרא בעת רצון על הציון הק'. בנוגע
לליסודיו בכולל - כהחלטה הנהלה הכולל, בהצלחה.

ב"ה, עש"ק פ' עלי באר ענו לה, ה'שכ"ח
ברוקלין, נ. י.

חו"ח אי"א נו"נ כ"ן
מו"ח משה שלמה ש"י
חלוי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מאז.

אביע קחתי חזקה, אשר בימי סגולה, ימי הגאולה יב-יג חמוז
הבע"ל, וכן בימים שלפניהם ושלאחריהם,

תעלה בזכרון כאו"א פרשת הגאולה, פרשת המאמר שקדם לה ופרשת
הסיבות שגרמו להם,

זכרון המביא לידי התבוננות, התבוננות ו"לימוד" פרשות אלו המביא
לידי מעשה,

מעשה בפועל בפעולות שהן היסוד והסנימיות של הפרשות האמורות: הפנח
היהדות והחורה (הנבלה והסנימיות) ומצותי ועד כדי מסנ"ס,
מסנ"ס (רצוננו וכל עניניו) מחוץ הרחבה אמתית, שהרי גם כמצב שמחיימת
במילואה והבטחה: פחדכם ומוראכם יתן ה' וגו' צ"ל קנעו בלבן חסיד ממש ענין
מסירת נפשו לה',

לעמוד חזק נגד כל מונע ומעכב, אויב ומתנסק - הן מחוץ והן מבית,
ולהיות כשוח אשר סוף יבטלו כל המניעות ועיכובים ותצליחנה
הפעולות הלורך והוסיף ואור

וגם מספר הפועלים בזה - פעלי דיממא, מאכען ליכטיג - יגדל הלורך
וגדל עד כי חדל לספור -

עדי לקיום היעוד כי תרבה הדעה והחכמה והאמת ומלאה הארץ דעה את ה',
בגאולתנו הקרובה האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ברכה אמתית
פארוץ

עלי באר: שיעור היום (בשיעורי חת"ח הידועים). על באר ענו לה: באר
נקראו כנס"י וכמש"נ מעין גנים באר מים חיים וענו לה שמעוררים אותם
מלמעלה, וע"י תומ"צ עולים ממאמר הנה"ב לאור באור החיים (עין לקו"ח
ואוה"ח עה"פ). פרשת הגאולה, והסיבות: ראה בזה רשימות המאמר (לקו"ח
ח"ד). קונטרס יב חמוז, חרצ"א (בס' הקונטרסים). מסנ"ס (רצוננו): ראה
ד"ה פ"י מסנ"ס לאדה"ו (בונה ירושלים סע"א, מאה סערים סמ"ג). ד"ה
עחידים צדיקים, ה'שכ"ב. ההבטחה: פחדכם: ראה בכ"ז תניא ספכ"ה ופמ"א. אויב
ומתנסק: ראה ד"ה וקבל היהודים, הרפ"ז. פעלי, ליכטיג: עירובין סה, א.
וכפי"ח צ"ב (הוא"ב בלקו"ח ח"ב עה"כ. ונאמר ויקרא אלקים לאור יום).
חרבה, אה"ה: ראה רמב"ם הל' חשובה פ"ס, ה"ב. שם בסיום וחותם הל'
מלכים, פיה"מ סנה"ר שם חלק (קרוב לסוף ההקדמה ל"ג היסודות). מו"נ
ח"ג ספי"א. הרבה, החכמה, דעה את ה': בזח"א (קס, סע"א): אותו זמן יסגא
החכמה בעולם כו'. אלא שמשמע שמדבר בחקופת חת"מ (וכן מוכח בזח"א
קיג, ב. קל, סע"א). מאש"כ ברמב"ם. הדעה והחכמה והאמת: הוסיף ביאור
בסוף ה"ה מלכים: ולא יהי' עסק כל העולם אלא לדעה את ה' בלבד (להעיר
מהל' יסוה"ח פ"א ה"ד: הוא לבדו האמת, ועייג"כ תניא פל"ה בהג"ה בשם
הרב המגיד) ולסיכך יהיו ישראל חכמים כו' ויטיבו דעה בוראם כו' (להעיר
מהל' יסוה"ח פ"ג, ה"ט). ובזה יובן ג"כ מה שרק בהל' מלכים ובמו"נ הובא
סיום הכתוב: כמים לים מכמים.

נ.ב. נחעבב המסלות ובנחיים נחקבל מכתבו מג' מנ"א אצ"ל יצ"ל

לויטין - לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

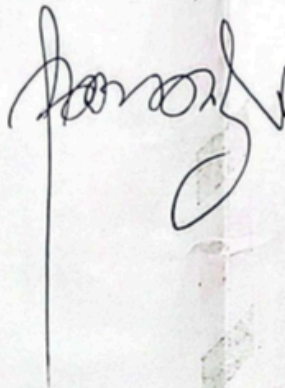
ב"ח, כ"ח חשרי חשב"ט
ברוקלין

משפחה לויטין

שליט"א

נצטערחי לנשמועה מטפירוה חרה"ח אי"א נו"נ וכו' מוח' דובער ע"ח.

חמקום ינחם אחכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
ומכאן ולחבא אך טוב וחסד ימצאם חמיד כל הימים.

 בברכה

לויטין - לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch

770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כ"ו כסלו חשב"ט
ברוקלין

חח"ה אי"א נו"נ וכו'
מות' משה שלמה שי"ה

שלום וברכה

במענה על חודעתו אודות מצב זוג' חי'.

חשי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל
וחלד זח"ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל.

ידועה הנראה כ"ק מו"ח ארמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע שער שחכנס לחודש
חמשישי להריונה לא הפרסם עד"ז.

הפ"נ יקרא בעה רצון על הציון ה'.

בברכה

ברוקלין, נ. י.
770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN, N. Y. 11213

לוי-ט"ן לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל טניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה ז' אדר תשכ"ט
ברוקלין

חזו"ח אי"א נו"נ וכו'
סוף טעם שלמה שי' הלוי

שלום וברכה

במענה על חודעה אודות יום הולדת שלו.
בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון
ביום החולדה. ויה"ר משי"ח שחיי" שנה הצלחה
אצלו הן בגשמיות והן ברוחניות ויוסיף בלימוד
החורה וקיום מצוה"י מדרך הרחבה.

בטח שומר הוא השלש השיעורים השונים
לכל נפש בחומש חתלים והניא הירועים.

הס"נ יקרא בעה הצון על הציון הק'.

ולהודעתו אודות מצב זוג' הי'.

השי"ח ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל
וחלד זחז"ק בעתה ובזמנה כשורה ובקל.
נחעכב המשלוח וזה עתה נחקבל המכתב
ע"ד שינני דירתם בשעה טובה ומצלחת.

בברכה שיהי' משנה מקום משנה
מזל לטובה ולברכה בגשמיות
וברוחניות ולבשו"ם
בהנ"ל

לוימין לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

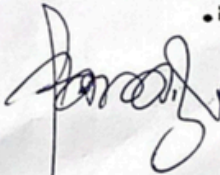
ב"ה, כ"ז סיון חשכ"ט
ברוקלין

חמ"ח אי"א נו"נ וכו'
סוף משה שלמה שי' חלוי

שלום וברכה!

במענה על הזדקתו אשר נולד להם בן
למזל טוב,

הנה יה"ר מהשי"ח שיכניסוהו לבריחו
של אברהם אבינו, וכשם שיכניסוהו לבריה כן
יכניסוהו לתורה ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו
ביחד עם זוג' תי' סחוך הרחבה.

בברכה מזל טוב

BR
7B

ב"ה, ט"ו אלול ה'תש"ל
ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נו"נ כו'
מו"ה משה שלמה שי"ה

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב מיום י' אלול.

ובעמדנו בחודש אלול, חודש המיוחד בכל חדשי השנה

- שהרי הוא חדש החשבון של שנה החולפת ועוברת וחודש ההכנה לראש
השנה ולכל השנה הבאה -

מתבטא יחודו גם בזה אשר בכל יום מימי חודש זה אומרים פעמיים
מזמור המתחיל: לדוד הוי' אורי וישעי גו' מעוז חיי,

אשר - בפשוטו של דבר - יש לבאר חוכן שלשת תוארים כלליים אלה:

כיון אשר שתי דרכים לפני האדם דרך החיים והטוב והדרך ההפכית,

הוי' אורי - לראות איזוהי דרך החיים והטוב;

כיון אשר כמה מכשולים ונסיונות בדרכו של אדם ואחז"ל אשר בכל
יום יצרו של אדם מתגבר עליו

הוי' ישעי - הקב"ה עוזרו לנצח במלחמת היצר, להתגבר על כל המכשולים
ולעמוד בכל הנסיונות;

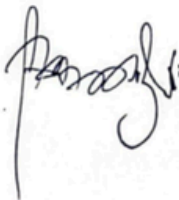
כיון ששלימות עבודת האדם בעולמנו זה הרי היא ללכת מחיל אל חיל -
מטוב אל הטוב יותר ומחיים אל חיים שהם בחיות (לעבדיג) יותר,

הוי' מעוז חיי - נוהן עוז בחיות אשר בחיי האדם ואז מתחיל מחדש
- אבל בתוספת חיות ובדרגא נעלית יותר - הסדר של אורי, ישעי, מעוז
חיי;

אשר כ"ז נרמז גם בחקיעת שופר, שגם בזה מתבטא יחודו של חדש זה
אשר בכל יום בו (מלבד ש"ע וער"ה - מטעם מיוחד בהם) חוקעין בשופר
שנאמר עלה אלקים בתרועה וגו' ונאמר אם יתקע שופר בעיר וגו'.

וביאר הרמב"ם הרמז אשר בחק"ש: עורו ישינים משנתכם ונרדמים הקיזו
מחרדמכם - (שאינו דומה כלל החיות אשר בישן ונרדם לגבי האדם הער) וחפשו
במעשיכם (להבחין בין אלו שמצד החיים והטוב ואלו כו') וחזרו בתשובה
(שמנצח יצרו ויודע תעלומות צעיד עליו שלא ישוב עוד לכסלה) וזכרו בוראכם
(שהוא אורי וישעי ומעוז חיי - שעי"ז מתעורר משנתו וכו') -

יהי רצון שיעשה כל אחד ואחד את התלוי בו בכל האמור ויראה אשר
"הוי' אורי וישעי ומעוז חיי" וממלא כל אשר שואל ומבקש לטובה ועד לקיום
היעוד "ואזבחה באהלו זבחי תרועה" - בבית מקדשנו השלישי אשר יבנה במקומו
ע"י משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש.

בברכת כחיבה וחתימה טובה

ב"ה, יא אדר שני
תענית אסתר (נדרחה), ה'תש"ל.
ברוקלין, נ.י.

האכרך משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלה המכתב מיום כ"א אדר.

ובעמדינו לפני ימי הפורים עליהם נאמר אשר לא יעברו מתוך
היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם
יהי רצון אשר תמיד כל הימים כן תהי' לנו אורה ושמחה וששון
ויקר כשאר הי' לאבותינו בימים ההם בזמן הזה -
כדרשת רבותינו: אורה זו חורה כו' ויקר אלו תפלין (והוקשה כל
החורה כולה - המצות - לתפלין)
ובכשעמו - שהרי אמרו: אין מקרא יוצא מירי פשוט - אורה
ושמחה וששון ויקר בגמטיות וברוחניות גם יחד.

ברכה אמת
[Handwritten signature]

אדר שני: להעיר מירושלמי מגילה (פ"א, ה"ה): אותה השנה (שנעשה בה הנס)
הייתה מעוברת, אלא שדעה הבבלי שמע לא כן (מדלא הביאו כסוביא זו להכריע
הדין). ולהעיר מש' המסוקים להאריז"ל ר"פ ואחחנן. תענית אסתר: צע"ק
שנקרא ע"ש אסתר, שהרי אין הוא לזכר "וצומו" אסמרה אסתר שהי' "שלש
ימים לילה יום" וביד"סו (או יג-סו) ניסן (וכמ"כ באבדרהם סדר תפלות
תעניות ופ"י. וראה מס' סופרים רפכ"א. ב"י וב"ח לסאו"ח סתרפ"ו. וש"נ.
ב"ח לסאו"ח סתכ"ט ד"ה ה"ג וה"א. ומש"כ בב"ח שם "תענית" - אולי צ"ל
"הן תענית"), כ"א לפי שבו נקהלו כו' (וגזרו תענית - תחומא בראשית ג.
שאלתהו סז ועוד. ובשאלתהו שם (וכ"מ בתחומא וברא"ש) שהתענו גם בזמן
שביהמ"ק הי' קיים; ובאו"ז ח"ב סס"ז (תלם) (מס' המקצועות): וחיבינהו
הקב"ה לישראל לענויי נשטיהו ביג' דאמר ר' שמואל כו' - ורלא כמ"כ בכ"מ
שהוא מברכי הגאונים (שע"ז מוכן מה שלא נזכר במס' - וראה פ"מ להל'
תעניות פ"ה, ה"ה). וראה אורחות חיים (החדש) סתרפ"ו. וכמה מנ"כ השו"ע שם.
וש"נ. ובב"י ובלבוש (סתרפ"ו) שכדי לא להכביד על הצבור אין מתעניין ג' דאסתר
(דברי הצומות גו' - שהובא ברמב"ם ועוד) - ובכ"ז (ובכמה מהנ"ל) בנוגע ליג'
אדר - מפורש מסו' "תענית אסתר". ואכ"מ). - ובכל אופן אינו דומה לזה והמגלה
נקרא (רק) ע"ש אסתר, כיון שהיא שבקשה כתבונת לדורות (מגלה ז, א. וראה
ירוש' שם). לפני ימי הפורים: להעיר מהמשנה (ריש מגלה): מגלה נקראת ב"א
כו', וראה סד"ה מגלה נקראת, חרכ"ס. לא... מדרעם: אסתר ס, כח. וזכרם לא
יסוף: ברמב"ם סוף הל' מגלה שמע דאפילו זכרון הצרות דפורים לא יסוף. וצע"ק
משמור"ר (פכ"ג, יא) דמונה "ומדי". ולהעיר מברכות יג, א. תו"א (צב, א) דאפילו
ביום ההוא אסתר אסתי. תמיד כל הימים: ראה מגלה סתרים (לבכעמ"ס חוות דעת)
ע"ה וזכרם לא יסוף דע"י המצות דפורים תמיד זכרונם לפני השי"ה. אורה... כדרשת
רבותינו: אסתר ה, סז. מגלה סז, ב. וראה פי' אדה"ז (וס' הבהיר ס' קמט) אדמו"ר
האמצעי והצ"ח צד (אורה"מ ב"א ע' ב' שטא ואילך. שערי אורה קרוב לסופו). ועוד.
תפלין: להעיר לתפלין הם כתר ה' (תוד"ה מי ברכות ו, א. ואיין ד"ה תפלין דאמרי
עלמ, חרנ"ג, וש"נ לזהר וכו'). ומרדכי יצא גו' ופסחה גו'. וראה שם בחרונם.
והוקשה... לתפלין: קדושין לה, א. אין... פשוטו: שבת סג, א. וי"ל שזהו ביתר שאה
במ"ג עפ"מ"כ הראב"ע בחתילה פירוש: והנכון בעיני כו'. בגמטיות וברוחניות:
ראה ס"ז לאו"ח סתר"ע סק"ג. תו"א סד"ה וקבל: מה"נ על קדו"ש שהרי כו'.
בארכה יותר - סד"ה בלילה ההוא, ה"ש"ה. גם יחדו: (להעיר מדח"ב ז, ב) כי עד
דלא ידע בין כו' - ה"ה הדרגא הכשכח (בגמטיות) כאורה (רוחניות); ולמעלה
מעשרים (ב' יודי"ן דוייזר - דגו"ר - ראה אה"ח בראשית ע' תקט ואילך) אין
אם יודע כו' (סוכה בחתילה. ונהבאר בכ"מ).

נתכבב משלוח המכתב וההבוננתו די"ל טעם השם "תענית אסתר" בפשטות; כיון שזהו
תענית שבו נקהלו לעמוד על נפשם - הרי כל הצריכים לעמוד על נפשם (מנער ועד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, עשק"מ ניסן תש"ל
ברוקלין, נ. י.

הַיְיָ אֱלֹהֵינוּ וְכֹוֹ
מֹה' מִשֶּׁה שְׁלֵמָה שִׁי' הַלֹוִי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות יום הולדת שלו,

בודאי נהג במנהג אנ"ש בזמן האחרון ביום
ההולדת. ויה"ר מהשי"ת שחיי' שנת הצלחה אצלו הן
בגשמיות והן ברוחניות ויוסיף בלימוד התורה
וקיום מצותי' מתוך הרחבה.

בטח שומר הוא השלשת השיעורים השויים לכל
נפש בחומש תהלים וחניא הידועים.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר
1951-5-16
Rabbi

ב"ה, יו"ד כסלו
- יום גאולת אדמו"ר האמצעי -
ה'תשל"א, ברוקלין, נ.י.

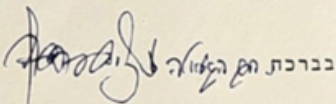
הווי"ח אי"א נו"נ כו'
מו"ה משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב ^{והוא} ממסמך מאז,

ובעמדנו ביום גאולת אדהאמ"צ - יה"ר שמיום זכאי זה ויום זכאי
הסמוך לו, יום בשורה - יס כסלו - גאולת אדמו"ר הזקן,
אשר אז הותחל עיקר ענין הפצת המעינות חוצה,
נזכה בקרוב ממש למיסמך גאולה לגאולה, לקיום היעוד דכשיפוצו
מעינותיך חוצה אתי מר, דא מלכא משיחא,
שהוא ילחום מלחמת ה' ויצליח וינצח כל האומות שסביביו ואח"כ
יבנה בית המקדש במקומו ואח"כ יקבץ נדחי ישראל,
בגאולה האמתית והשלימה דבני יישראל
ודשכינתא שבגלותא - ושבה עמהן כשהן נגאלין,
וכמש"נ ועלו מושיעים (משיח) בהר ציון לשפוט גו' והייתה לה'

המלוכה.

ברכת חתן הקדוש

ב ה' יו"ד כסלו תשל"א
האדם (ב) הגולה
המלוכה יחד עם אמו

גאולת אדמו"ר האמצעי: א' וישלח בשנת תקפ"ז. בארוכה ראה קונטרס בד קודש.
שמיום זכאי: בפרש"י ד"ה זכות (ערכין יא, ב) משמע דגם בנוגע לחודש כן הוא.
יום בשורה: ראה שו"ת מן השמים ס"ה. אז הותחל: תורת שלום ע' 112 בסופו.
למיסמך גאולה לגאולה: ע"ד פרש"י במגלה (ו, סע"ב) גאולת "פורים (דאכתי
עבדי דאחשוש אנון) לפסח" (דכיטי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות). לקיום היעוד:
באגרת הבעש"ט הידועה (נדפסה בס' פורת יוסף. ובכ"מ). ילחום.. ישראל: ראה
רמב"ם הל' מלכים ספ"א. כל האומות שסביבין: כן הוא בדפוס הרמב"ם שלא
שלטה בהם יד הגוים. שבגלותא. נגאלין: זח"א קכ, ב. מגלה כט, א. מושיעים
(משיח): רמב"ם הל' מלכים פי"א סה"א. וראה ג"כ פרש"י וישלח לג, יד. לשפוט
גו' והייתה לה' המלוכה: י"ל. שזהו ב' התקופות דמשיח: נצחון האומות במלחמה
(ואח"כ) אהפוך אל עמים גו' לקראת כולם בשם ה' ולעבדו גו' (רמב"ם הל'
מלכים ספ"א. - בתנ"ך שלפנינו לעבדו. אבל ראה ב"ר ס"פ וישב. ועוד. ואכ"מ.
וראה ג"כ רשימק הצ"צ עה"פ). וכביאור אדהאמ"צ דלעת"ל א"צ למלחמה ואדרבא אז
כתיב אן אהפוך אל עמים כו' וע"ז אמר דוד פדה בשלום נפשי כו' (שערי תשובה
ח"א ד"ה פדה בשלום. וראה ברכות ח, רע"א. הצ"צ לתהלים נח, יט. דרושי
רבתינו נשיאינו ד"ה פדה בשלום). ולהעיר מאגרת אדה"ז הידועה ש"כשקריתי ..
פדה בשלום נפשי יצאתי בשלום מה' שלום".

ע"פ סיבה נחעכב המשלוח עד עתה - טו כסלו, מילוי הלבנה, קיימא
סיהרא בשלימותא דחדש תליתאי דחדשי החורף,

ויה"ר שיהיו כל הדברים במילואם ושלימות האמיתח שלהם - הן בעבודה
האדם בשלש הסוגים דסור מרע ועשה טוב בקש שלום, או (כביאור חז"ל עה"פ
פדה בשלום) עסק בחורה ובגמ"ח ותפלה,

הן בשכר העבודה ופעולתה - שבאחדל"ח אחדל"ע,

ועד לקיום ובקרוב בימינו ממש דההבטחה המשולשת: אלקים יושיע ציון
ויבנה ערי יהודה וישבו שם וירשוה וזרע עבדיו ינחלוה ואוהבי שמו ישכנו
בה.

מילוי הלבנה: כלשון שמ"ר פט"ו, כו. בשלימותא: זח"א (רכה, סע"ב). וי"ל
דב"שלימותא" (שלימות) יש עוד פי' - יותר ממילוי (חסרון). וע"ד החילוק
בין די מחסורו ולעשרו (כתובות סז, ב). ובדוגמא ב' הפי' בויבוא יעקב
שלם - בשבת (לג, סע"ב) ובזח"א קעב, סע"ב. וי"א דמר אמר חדא כו' ולא
פליגי. דחדש תליתאי: ראה שבת (פח, א ובר' נסיס גאון סס). דחדשי החורף:
שהם לעומת חדשי הקייץ (ל"ה להאריז"ל פ' ויצא. שם פ' בא בטעמי המצות).
ושלימות. בעבודת. בשכר. דההבטחה: להעיר מד"ה וכל בניך תרפ"ט פ"ב בפי'
השולמית. וסד"ה כל הנהנה תרפ"ט (בס' הקונטרסים ח"א). דסור. שלום: ראה
לקו"ה בלק ד"ה מה טובו. כביאור חז"ל: ברכות ח, רע"א וראה פי' הרשב"א
וחדא"ג שם - הובאו בצ"צ תהלים הנ"ל. עיי"ש. ולהעיר מאור תורה להה"מ
עה"פ ובגפן שלשה. דסור. המשולשת: ראה זח"א דפרשתנו (קפט, א) עה"פ כי
ה' אוהב משפט ולא יעזוב את חסידיו לעולם נשמרו. ובהערות אמו"ר שם דמשפט
כנגד מל"ח (דינים) וחסידיו - מ"ע, לעולם נשמרו - תורה דמגינא ומצלא לעולם
(סוטה כא, א) ובא בהמשך למש"נ לפניו (תהלים לז, כז) סו"מ וע"ט ושכון
לעולם (לקוטי לוי יצחק - זח"א). אלקים. בה: תהלים מזמור סט בחותמו.
וירשוה. עבדיו. ואוהביו: י"ל כנגד ישראלים לויים כהנים (עם חליתאי), תורה
(מורשה) תפלה (עבודה) גמ"ח (דפנימיותם - אהבה).

ב"ה, ימי חנוכה ה'תשל"א
ברוקלין, נ.י.

המ"ח אי"א נו"נ כו'
מו"ה משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלה המכתב ^{והצ} מצד מאז.

ענין חנוכה - קבעו הנס בנרות. והנה שני דברים בנר ושניהם נקראים נר: שמן ופתילה שמדליק בהם, הכלי המחזיק בתוכו השמן והפתילה.

בנר שעוה וכיו"ב - י"ל שחלק הנר שלא נימס עדיין - הוי במקום הכלי, או שהכלי הוא לאו דוקא אפילו לכחחילה.

ופירושו חז"ל עפש"נ נר ה' נשמת אדם, כי נר מצוה ותורה אור

כי הפתילה והשמן הם (בעבודת השם) האדם והמצוה,

וכשמדליק הנר (שזהו ענינו ושלמות שלו), כשעושה מצוה - "מדליק" הדבר בו נעשית המצוה (ובצירוף כח עשי' זו, חלק מ"הפתילה") נעשה אור.

והרבה מיני אור הם בנר וכללותם - בלשון חז"ל: נהורא אוכמא ונהורא חיוורא,

נהורא אוכמא הקרובה אל הפתילה, עשיית המצוה באופן שניכר בזה גם מציאות אדם העושה, ונהורא חיוורא - עשיית מצוה לשמה. ובלשון הרמב"ם עוסק בתורה ובמצות כו' לא מפני דבר בעולם כו' אלא עושה האמת מפני שהוא אמת כו'.

והנה התומ"צ הם דוקא בעוה"ז, בו על האדם לעשותם ולברר עי"ז את חלקו בעולם שבשבילו נברא.

וי"ל שזהו ענין הכלי (דהנר). וכשם שאין אחד דומה לחברו כך כו"כ מיני כלים הם,

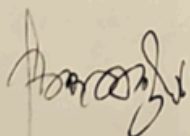
אף שבכללות - כל נר ה' נשמת אדם אשר במנורה - כולה מקשה זהב עד ירכה (רגל התחתון) עד פרחא (גדולי הצדיקים).

ויהי רצון אשר יאיר כל אחד ואחת את נרו,

אח נשמתו - נפש האלקית ונפש הבהמית - ואח חלקו בעולם,

ובאופן - כהלכה דביית הלל - דמוסיף והולך, מוסיף ואור,

עד לקיום היעוד דלילה כיום יאיר.

בברכה

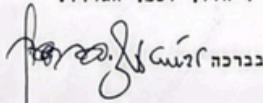
ענין חנוכה: ראה ד"ה זה בתורה אור. קבעו הנס בנרות: והרי בחנוכה הי' גם הנס דמסרה גבורים ביד חלשים כו' ובלעדו א"א נס הנרות (אבל גם לולא נס הנרות - הי' נגאלים מגלות יוון ע"י הנס דמסרת) - ועכצ"ל שגם המלחמה הייתה בענין הנרות (נר הנשמה ונר מצוה). עיי"ש. ולקמן במכתב. שני

ב"ה, זאת חנוכה, ה'תש"ל,
ברוקלין, נ. י.

חנה"ח אי"א נו"נ כו'
פו"ה משה שלמה שי' ה"ו

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלה המכתב מיום י"ג כסלו ה'תש"ל יקוי יתירי -
ובעמדנו בסיום וחזום ימי חנוכה, יום בו מדליקין כל שמות הנרות,
יה"ר שהומשך השפעת ימי חנוכה אלה בכל השנה כולה,
ועד לאופן שתראה ההשפעה (שאינה דומה) (פעולה) ראי' (לפעולה) (שמיעה)
ושלטה בה עינא,
ותביא אה כל אחד ואחת, בתוככי כאחבני, שליט"א, עליהם נאמר ואנשי
קודש ההיון לי, לקיום התומ"צ בשלימות, קיום לשמה,
וכהוראה נרות חנוכה, אשר קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהן אלא
לראותן בלבד,
ויקויים היעוד: כה אמר ה' צבאות אם בדרכי חלק ואם אה משמרהי תספור
גו' הנני מביא אה עבדי צמח,
כי יעשה ה' תשועה גדולה ופורקן לעמו ישראל ויבואו לדביר ביתו
וידליקו נרות בחצרות קדשו ויודו ויהללו לשמו הגדול.

ברכה

זאת חנוכה: ראה ד"ה ברוך שעשה נסים - לאדמו"ר הצי"צ - ס"ס ד ומסיים שיום
ח' דחנוכה הוא ע"ד יום ח' דמילואים. עיי"ש. שמות הנרות: להעיר ממדול
כנור של מקדש של ז' נמיין כו' ושל ימות"ם שמונה (עריבין יג, ב). שו"ת הרשב"א
ס"ס. תו"א ד"ה ח"ר מצות נ"ח (לג, ד). ימי חנוכה אלה: דמדליקין אל"ה נרות
(ראה מהרי"ל. רוקח ועוד). שאינה דומה. שמיעה: ראה מכלילת יתרו יט, ס. תו"א
ס"ה מי כהו"י גביאורו. ובכ"ס. ושלטה בה עינא: בסוכה (ב, א) דלעלה מכ'
אמה לא שלטה בה עינא ומישי"י שאינו רואה. ולכאורה קשה שהרי רואים שרואה
גם למעלה מכ' אמה. וי"ל הכוונה: א) שאינו מטריח עצמו לראות בגבוה כ"כ
ועפ"י יובן בפשטות הקס"ד לחלק בזה בין הולך ליושב ומה שאמלחא כשרה אף
למעלה מכ' (עירובין ג, א). ב) דאין כאן שלטא - ראי' חזקה [וכמו בברכות
(כ, סע"א). ובהענייה (ח, סע"ב) דקרי דאין העין שולטת - אף שראה אלא שלא
מדן] כי הארץ מדיק לעינים (ב"י סהרע"א ד"ה וכתב הרי"ם). ולכאורה: א) עפ"י
הרואה נ"ח במישור אבל רחוק מכ' אמה אסור לברך [ב) נרות משתשקע החמה
מסתכלים בהם יותר מאשר בציור וכיור שבקורה (שו"ע או"ח סס"ג סכ"ו). ולהעיר
מכבודו (נד, ב) שיחטר מיל קא שלטא כי' עינא דרועה (ובפי"ה רגמ"ה - לשומרן).
כל אחד: וצ"ע בנוגע לעבד וראה רמב"ם הל' מגילה וחנוכה פ"ג ה"ד וריש פ"א
ובצפ"נ (סס ולמג"א בסופה). העמק שאלה לשאילתא כו סוס"ק כב. ואחת: שבה
כג, א. ויעיין רש"י. ותוד"ה שאף (מגילה ד, א). ואנשי קודש. התהומ"צ:
משפטים ככ, ל. סהמ"צ להרמב"ם שרש ד. ובברכת המצות: חדשנו במצותנו. ואנשי
קודש: נשים מניין ח"ל ההיון לי (מכלילת דרשב"י במדרה"ג). וראה זח"ב קכ"א.
ירוש' קדושים פ"א ה"ז. בשלימות. קיום לשמה: קדשנו במצותנו. וראה ס"ס
קודש הם. בלבד: ל' נרות הללו - כפי נוסח אדה"ז בסידורו (וראה ס"ס סופרים
פ"כ ועוד). וצ"ע טעם השינוי הם - ל' זכר, משא"כ בהן, לראותן. קודש הם:
צ"ע משנה (כב, א) וכן נר קדושה יש בה. ולכן אפילו לפס"ד - יש מהירין
השמים של קדושה (שו"ע ר"ע ר"ר חרע"ג). ואולי י"ל הכוונה דקודש הם לענין שאין
מסתפקין משמנו - (ובזמן השיעור - לכ"ע) - וכיו"ב. ודוחק. ועיין אור התורה
- להצי"צ - לחנוכה (שכו, א ואילך). שד"ח אס"ד חנוכה סק"ס. אלא לראותן בלבד:
אולי בא לשלול דלא רק שימוש דמלאכה אסור (דלא כדעה ראשונה במסיקתא דר"כ
ר"פ ב. וראה במ"י זרע ישי). או גם השמים של קדושה (לדעת האוסרין). כה אמר
ה'. הפסורה שבה חנוכה. צמח: שיח(תרגום ומפרשים במקומו - זכר"י ג, ח).

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

חנחס מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, זאת חנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ. י.

הר"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכה שמים
כו"מ מו"ה משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

מאשר אני קבלה המכתב.

ובעמדנו בסיום וחותם ימי חנוכה - יה"ר שיאירו הנרות הללו
ובמילואם ושליומם במשך כל השנה כולה, ובאופן דמוסיף והולך
ואור בגו"ר גם יחד,

עדי נזכה לקיום היעוד והי' לעה ערב יהי' אור, דלילה כיום

יאיר.

בברכה
אשר

זאת חנוכה: להעיר אשר בזאת חנוכה מרבים בקריאת התורה, קוראים סה"כ של
כל ימי חנוכה המזבח, קוראים פ' הדה"נ - והרי הקריאה הוא כאו"א בזמן
ואכולה מתני' קאי (רש"י מגילה לא, רע"א). - בכחהאריז"ל שכלל יום דחנוכה
יכוון למדה אחת די"ג מדה"ר וביום הח' מנוצר עד ונקה. - במאמר הצ"צ ד"ה
ברוך שעשה נסים (ברוקלין, חשי"א) סוס"ד: ח' ע"ד א"ז כו". עיי"ש. וחותם
ימי חנוכה: אה"ל אשר ח' ימי חנוכה הם מציאות אחת לא נפרדים (מהד"ח להגאון
הרגאצובי ע" קיח) - עכ"פ בנוגע לנס השמן שתלוי ברגע דנמצא פך השמן (ועפ"ז
יתורץ ענין הנס ביום ראשון (והב"י וכו' מתרצים גם אח"ל דנפרדים הם), יומתק
היתור: נעשה בו נס והדליקו ממנו, חובן הסברא דנר שכבה אסור להשתמש בהנר
ובהשמן לצרכיו כל ח' הימים (ריא"ז בשה"ג לרי"ף שבת הל' חנוכה סוסה"ק)) -
הרי שליומם כל הימים היא בזאת חנוכה דוקא. שיאירו הנרות הללו: ביאורם בעבודת
האדם - ובכ"מ, ומהם במאמרי חנוכה דכאו"א מרבוחינו נשיאינו. במשך כל
השנה: בארוכה קצח במכתב דימי חנוכה שנה זו. היעוד: זכרי' יד, ז. וראה
יל"ש שס. לקו"ח במדבר ח, א. והי' לעת: והסיוס שס והי' הוי' למלך על כל
הארץ גו', ובזח"א ס"פ נח שזהו בהמשך לאז אהפוך אל העמים גו' ולעבדו
שכס אחד. ועיין אוה"ח לצפני' (ג, ט) הדיוק ד"אז" - ע"ד הנ"ל בזאת
חנוכה.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

Hyacinth 3-9250

מחנה מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, מוצאי שבת, ב' דר"ח אדר ראשון
שנה השביעית, ה'תשל"ג.
ברוקלין, נ.י.

הר"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים
כו' מו"ה משה שלמה שי"ה הלוי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלה המכתבים וכן הפ"נ שיקראו עה"צ הק"י.

כבר נדבר כמה פעמים במשך השנה ע"ד נקודה המיוחדת של שנה זו -
שחוכנה וכמה מענייני' קשורים ביום השבת:

כל השנה כולה - שנה השביעית - עלי' נאמר שבת שבתון ירי' לארץ
שבת להוי',

ראש השנה, שבו נידונים ונקבעים מאורעות כל ימי השנה - חל להיות
בשבת,

ר"ה לדא"ח אשר הנחילונו אבותינו הק"י זצוקלה"ה נ"ע זי"ע והיא
היא תורת הבעש"ט ז"ל - יש כסלו - חל להיות בשבת,

יום הסתלקות של נשיא דורנו - כ"ק מו"ח אדמו"ר - יו"ד שבט - חל
להיות בשבת,

ובהיותה שנה מעוברת - הרי ראש ותחלת חדש העבור - חל להיות בשבת.

והנה ענין העיבור בכללותו - שעל ידו משלימים את החסר (במספר הימים -
ביחס לשנת החמה) במשך שנים שעברו וגם מוסיפים כמה ימים על ימי שנת החמה.

ענין יום השבת הוא - מנוחה ועונג וכמס"נ וקראת לשבת עונג וכל פעולות
האדם בו ועניניו ה"ה מתוך עונג ובאופן דעונג.

ויה"ר שכהנ"ל יעורר את כאו"א, בחוככי כלל ישראל, ועד שיצליח למלאות
את כל החסר במשך כל ימי חייו ולהשלימו ולהוסיף עליו, הלוך והוסיף ואור
וע"פ הציווי להלך אחר מדותיו של הקב"ה שמהם: וצדקתן אלקים עד מרום
בו' ומתהומות הארץ בו',

להאיר בעניני מרום (חומ"צ) ובעניני תהום (עוה"ז הגשמי והחומרי ממש
סאין תחתון למטה ממנו),

ולעשות כ"ז מתוך מנוחה ועונג אמתיים,

עדי נזכה בקרוב ממש לגאולה האמתית והשלימה עלי' נאמר: כשובה ונתת
וושעון.

בברכה

ב"ה, מוצש"ק, ט"ו חמוז ה"תשל"ג
ברוקלין, נ. י.

הרן"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים
כו' מו"ה משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

בהמשך לימי הגאולה יב-יג חמוז, אשר לא אח כ"ק מו"ח אדמו"ר "בלבד
באל הקב"ה בי"ב חמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק', שופרי מצוה,
וגם את אשר בשם ישראל יכונה",

ובעמדתנו בסיום וחוס הארבעים יום דמחן תורתנו, אשר רק (ומיד) כשאמרו
ישראל בנינו יהיו ערבים שלנו (שנקיים התורה) נתן הקב"ה את התורה לישראל,

אבוא בזה עוה"פ להזכיר על המדובר זה כמה פעמים בגודל החשיבות וגודל
ההכרה וגודל הזכות לעשות כל האפשרי בחינוך על שהרה הקודש של כאו"א מבני
ובנות ישראל וביתר שאח וביתר עז, מתחיל בחינוך של קטני קטנים,

וכמובן גם ממש"נ: מפי עוללים ויונקים יסדה עוז (ואין עוז אלא תורה)
גו' להשביח אויב ומתנקס - וכמו שהאריך בזה בעל השמחה במאמרו-דא"ה ד"ה
וקבל היהודים את אשר החלו לעשות (בזמן דמחן תורה).

ושייכות מיוחדת בזה גם לימי "בין המצרים" הממששים ובאים, בסגנון
חז"ל הקדמה רפואה למכה, שהרי זוהי הדרך להשביח אויב ומתנקס,

נוסף ע"ז אשר חמיד כל הימים הרי אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל
חשב"ר.

ומובן שגם החינוך במצות (נוסף על הנ"ל - בלימוד התורה) - עיקר
וחיוני, ונוגע לכל משך ימי חיי המחונך וכמש"נ: חנוך לנער גו' גם כי
יזקין לא יסור ממנה,

כולל גם (ועיקר) חינוך לנתינת צדקה וגמ"ח,

ובלשון הכתוב: כי ידעתיו (ל' חיבה. ולמה ידעתיו - לפי שהוא מצווה)
אח בניו ואח ביתו גו' לעשות צדקה ומשפט.

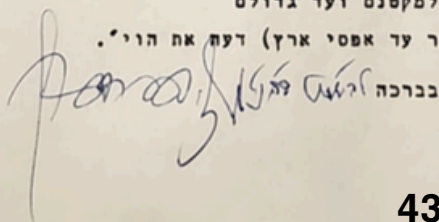
ובכ"ז - שייכות מיוחדת ל"בין המצרים" כמפורש: ציון במשפט (עסק התורה)
חפדה ושבי' בצדקה.

ויה"ר אשר כל אחד ואחת יעשה ככהנ"ל את כל החלוי בו וגם עי"ז ימהר
קיום היעוד אשר יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה,

בגאולתנו האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר: משפטיך למלך תן
וצדקתך לבין מלך,

ויקויים מש"נ: לא יהי' לבך אכיון כי ברך יברכך הוי", ולא ילמדו צוד איש
אח רעהו גו' כי כולם ידעו אחי למקטנם ועד גדולם

ומלאה הארץ (מיס עד ים ומנהר עד אפסי ארץ) דעה את הוי'.

בברכה

ב"ה, תחילת חודש תמוז, חודש הגאולה, ה"תשל"ד
ברוקלין, נ.י.

היה"ח אי"א נו"נ מלאכחו מלאכת שמעם
כו' מו"ה משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

והקודמיו

נתקבלו המכתב מיום כ"ח סיון והפ"נ שבהם יקראו עה"צ הק".
ובעמדתו לפני ימי הגאולה יב- יג תמוז, גאולה כ"ק מו"ח אדמו"ר,
ובלשונו:

לא אחי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי
חורתנו הק", שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה, כי כל איש
ישראל (מבלי החשב במצבו הפרטי בשמירת וקיום המצוות) לבו תמים עם
ד" וחורתו,

ועל פי האמון במכתבו האמור - ברכה וחיזוק לב כאו"א "להוסיף אומץ בהרבצת
תורה והחזקת היהדות",

הרי זה מזכיר ומעורר עוה"פ בהענין אודותו הי' הריבור של חיבה ושל
חובה מצוי במשך שבועות האחרונים - ענין חמשת המבצעים: מבצע חורה, מבצע
תפלין, מבצע מזוזה, מבצע צדקה ומבצע ספרי קדש בכל בית. ולא נצרכה אלא,
כנ"ל, להוסיף התעוררות וזריזות יתרה ביתר שאח ויתר עז כפולה ומכופלת
למעלה מעלה"מבשאר ענינים,

שהרי בכל עניני תורה ומצוה"י גדולה מעלת הזריזות, כנאמר ונסנה בדברי
הד"ל לעולם יקדים אדם לדבר מצוה כו',

על אחת כמה וכמה בחמשת הענינים המוזכרים לעיל, אשר כלליים הם, כאו"א
מהם. מגנא ומצלא, בכאו"א מהם - כל יום ויום דיו שיפקיע את עצמו, שמה טובן
איך שצ"ל בכל יומא ויומא עבידה".

וכמו. שאחת מהוראות ימי הגאולה הבע"ל היא שכשיהודי מחליט בחוקף המתאים
בעניני תורה ומצוה"י, הקב"ה עוזרו לקיים ההחלטה בפועל למרות כל הפגיעות
ועיכובים, וכמו שראינו אשר בעל הגאולה התגבר על ההתנגדות של כו' ונצח ועד
אשר, ונהפוך הוא, שע"י המאסר שנשתיים בגאולה נתוסף יום אשר "ראוי הוא"
ומסוגל "לקובעו ליום התועדות והתעוררות לחיזוק התורה והיהדות בכל אתר ואתר
לפי ענינו",

מכל שכן בתקופתנו ובמקומות שאין התנגדות כלל וכלל, או - רק התנגדות
הכי קטנה ובודאי ובודאי שאינה בערך כלל להתנגדות שהיתה לבעל הגאולה בימים
ההם בזמן הזה.

כי לאחרי שפתח בעבודה האמורה, הרי על ידי פתיחה זו סלל דרך לכל אחד
ואחת לעשות מעין האמור, בחיזוק התורה והיהדות ובאופן דמוסיף והולך ומתוך
התלהבות ואור וחיים,

כולל גם - ועיקר - להשפיע על הזולת ובהסביבה כולה, שממנו יראו וכן יעשו רבים,

וגדול זכות והצלחת העוסק עם הרבים והצבור כמפורש בדברי חז"ל, ועי"ז גם מרבים השלום, כלי מחזיק ברכתו של הקב"ה, כולל קיום היעוד: ונחתי שלום בארץ גו' ואולך אחכם קוממיות.

בברכת הצלחה בכל האמור ומחוך שמחה וגאולה מכל דברים המונעים בזה ומכלבליים ובברכת חג הגאולה.

ובלשוננו: במכתב מס"ו סיון תרפ"ח (בסה"מ תש"ח, ע' רסג). בשם ישראל יכונה: ואינו עיקר שמו (ראה מפרשים ריש נדרים. ובכ"מ). מבלי התחשב. וחורתו: ראה רמב"ם הל' גירושין ספ"ב. לבו חמים: כמש"נ (שה"ש ה,ב) אני ישנה (בגלוחא. זח"ג זה,א) ולבי ער (ראה לקו"ת שה"ש לד, א. לה,ב. ובכ"מ). המבצעים: להעיר מס' ערה"כ (לבעה"מ סדה"ד) ובס' קה"י: בצע אותיות השניות דאברהם יצחק יעקב. ומצינו למעליהם: מצוה לבצוע (סנה"ו, ב). תורה: דמגנא ומצלא (סוטה כא, א). וראה סיום ההמשך מים רבים, חרל"ו. קונטרס עה"ח בתחלתו. תפלין: דע"י תש"ד ויראו ממך (ברכות ו, סע"א), ותש"ר זקוקה להקדמת תש"י (מנחות לו, סע"א). וראה חורת הבעש"ט על מרז"ל תפלין דמארי עלמא (סה"ש קיץ ה"ש"ת ע' 133).

מזוזה: שעי"ז ה' ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם (זח"ג רסג, ב). ובירוש' פאה פ"א ה"א דאמר רבי לארטבון חפצין וחפצי לא ישוון בה. וראה ההוספה בשאילתות קמה. ועייג"כ בכתבי האריז"ל (סידורו בתחלתו סוף כוונת המזוזה וכן קרוב לסופו. ש' ההימנות ד"ו בכניסת המוחין. בתחלתו ובסופו) דמציל מציצה"ר, לא יסלם השטן בבית, הבית ינצ' משלים ורוחות רעות, מגין מן המזיקין, מכריח את הקליפות, אין נאחזות (ינקו) סס. צדקה: עפמס"ע בתחומא משפטים טו: והחיתו אותו חייך כו'. וראה סידור (עם דא"ח) עה"פ צדיק הוי'. קונטרס יט"כ תש"ס. ספרי. בית: ראה במדב"ר ר"פ קורח: בית מא ספרים. ובאו"ה - (ע' חרסב) ע"ס דאצילות. נדריות. מעלה: אגה"ק סוס"ז. וראה ליקוטי לוי יצחק בהערות לשם. ונשנה. כו': אגה"ק סכ"א. כלליים הם: החורה (ספרי קודש) כוללת כל המצות וה"ח כנגד כולם. תפלין הן לשעבד המוח והלב. (שו"ע אדה"ז חאו"ח סכ"ה ס"א). מזוזה כוללת כל המצות (סידור שער החנוכה רעה, א). צדקה שקולה כנגד כל המצות ובכל תלמוד ירושלמי היא נקראת מצוה סתם (תניא פל"ז). ובאו"ה לה"מ ס"פ ראה: הדבק במדותיו ר"ל מה הקב"ה משפיע אף אתה תהי' משפיע (עד"ז - באגה"ק ס"ז). שכשיהודי מחליט בחוקף כו' הקב"ה עוזרו לקיים כו' למרות כו': וי"ל ששהו מש"נ (תהלים עג, כח): שתי באד' הוי' מחסי לספר כל מלאכותיך. ראוי. ענינו: מכתב הנ"ל. ולאחרי שפחה. דרך לכל אחד: "יכאשר פתח חצינור ונמשך כו' עי"ז ביכולת כאו"א כו'" (סד"ה כי כאשר השמים, תרע"ח). בדברי חז"ל: אבות פ"ב, מ"ב. ובכ"מ. ד"ה עשרה שיושבים תרפ"ח (בסה"מ סס). השלום. הקב"ה: ראה עוקצין בסופה. ונחתי. קוממיות: בחוקותי כו, ו-יג. קוממיות: בקומה זקופה (תיב"ע : ותו"כ, הובא בפרש"י שם).

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, שלהי שבט; ה'תשל"ח
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ כו'
מו"ה משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלה המכ'והפ"נ.

ובבואנו מנקודה האמצעית וההיכונה דחדש זה, חמשה עשר בו, ראש השנה לאילנות, ובהמשך להכתוב "כי האדם עץ השדה" - אשר משל זה כולל כמה ענינים כלליים ופרטיים - הנה כיון שחורת אמת המסילה-המשל, בודאי שמדוייק הוא בכל כלליו ופרטיו, ושכל אחד מהם הוראה כללית או פרטית לכל אחד ואחד, כמו כל עניני החוררה (מלשון "הוראה") שתכליתם לעורר את האדם להתבונן בהם וללמוד מהם הוראות מעשיות בחיי היום יום שלו.
ומהענינים הכלליים במשל האמור, על כל פנים בקיצור:
מחותו של אילן הוא, לכל לראש, שהוא "צומח", וצמיחתו וגידולו סימן חיותו.

תפקידו של אילן הוא להיות, כלשון הכתוב, "עץ פרי עושה פרי למינו אשר זרעו בו", היינו לעשות פירות, ופירות כאלה אשר נמצא בהם הזרע והגרעין מהם יצמחו אילנות ופירות כמותם,

וזהו שלימותו של האילן שהוא עושה פירות ופירי-פירות עד עולם.

וכל זה הוא גם בנמשל: על האדם להיות "צומח", כלומר הולך ומוסיף וגדל חמיד, שלא להסתפק במעמדו ובמצבו, ויהי' מצבו בהווה טוב ומשביע רצון ככל שיהי'.

ובסגנון חכמינו ז"ל - שלשון חכמים הוא מועט המחזיק את המרובה - "מעלין בקודש".

וכן בנוגע לנקודה השני: עליו לעשות פירות - אותם יאכלו וישבעו ויהנו מהם רבים זולתו, הנאה הקשורה בתענוג,

וע"ד החילוק שבבעה המינין שנשתבחה בהם א"י "ארץ חטה ושעורה וגפן וחאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש", שחטה ושעורה מספקים מזון המוכרח לאדם, משא"כ פירות האילן שהם גם מזינים ומשביעים וגם גורמים תענוג.

ובנקודה השלישית: ההשתדלות בעשיית פירות שיהיו "פרי עושה פרי למינו", כלומר שהמושפע והמקבל יהי' גם כן אילן עושה פירות ופירות כמותו.

ולמותר להרגיש שפירות האמורים כאן הם - כמאמר חכמינו ז"ל - "פירותיו של צדיק (כל אחד ואחד מישראל, עליהם נאמר "ועמך כולם צדיקים") מצוות רמעשים טובים".

וכז"ו הוא מעיקרי הלימוד דראש השנה לאילנות בנוגע למעשה בפועל לכל אחד ואחד מישראל, וכמרומו גם כן במנהג ישראל לאכול ביום זה מיני פירות של אילנות.

וכשיהודי מחליט בכל חוקף ללכת מחיל אל חיל בכל עניני התורה ומצוותי,
הן בנוגע לעצמו והן בהפצתם בסביבתו - מובטח לו שיקויים בו הכתוב והי' כעץ
שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו ועלתו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח,

עדי יקויים היעוד ועץ השדה יתן פריו גם בעץ כפשוטו - כמדד"ל שאף
אילני סרק עתידין לעשות פירות,

וה"ז גם מרמזי שנה זו, שהיא שנת העיבור דסיום מחזור קסן - שעיבור זה
ממלא חסרון שנות הלבנה בערך שנות החמה בשלימותו,

וכתורה הבעש"ט שבכל דבר שהאדם רואה או שומע יש בזה הוראה ולימוד
בעבודתו לקונו,

שישראל דומים ללבנה, דסיהרא לית לה מגרמא כלום, כ"א מקבלים הכל
מהקב"ה, עליו נאמר כי שמש ומגן ה' אלקים,

למלאות כל החסר בעבודתם ע"ע

וכמש"נ כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחסא (יחסיר),
כיון שהוא בארץ לאחרי ענינו דעץ הדעה,

ולמלאותו בחכלית השלימות האפשרית בהווה,

ומיד הם (ועמך כולם צדיקים) נגאלים ויקויים מש"נ דנעשה ונקריב
לפניך באהבה כמצות רצוניך - כי יהיו האדם - אתם קרוים אדם - בשלימותו
וכל העולם כולו במילואו ושלימותו גם יחד,

ויהי בשלם סוכו - גילוי השכינה (ע"י ששוכנת בביהמ"ק) בשלימותו.

בברכה הצלחה בכל האמור

מנקודה האמצעית והתיכונה: שהרי חודש הלבנה הוא (לערך) כט ימים וחצי, ור"ה
לאילנות שבו - הוא יום מיוחד ובכל השנה כולה. חמשה עשר בו, ר"ה: ר"ה
בהחלטה (דהלכה כב"ה). וראה לקוטי לוי"צ אגרות ע' ח"ג. כי. השדה: שופטים
כ, יט. וראה תענית ז, א. שמדוייק. ופרטיו: ומש"כ בהפתיחה למו"נ בדרך
השני במשלים הנבואיים הוא בלימוד ע"ד הפשט והחקירה וכו' - ועד"ז ויתרה
מזה מצינו (מו"נ ח"ג ספכ"ו) בנוגע לכמה פרטים שהם לעיכובא בכמה מצוות -
אבל ע"ד ההלכה וכו', הרי כ"ז מדוייק וכו' וכפס"ד הרמב"ם עצמו בס' יד החזקה
במצות הנ"ל. וראה הל' חשובה פ"ג ה"ח "אפילו תיבה אחת". ואכ"מ. התורה
(מלשון "הוראה"): זה"ג נג, ב. ולהעיר ממש"נ (משפטים כד, ב) לוחות האבן
והתורה והמצוה אשר כתבתי להרבותם. התורה. שתכליתם. מעשיות: ע"פ מחז"ל
(קידושין ספ"א) גדול תלמוד שמביא לידי מעשה. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ב.
אילן. צומח: דשלימות גדלות הצמיחה היא באילנות, וכמש"מ (מ"א ה, יג) וידבר
על העצים מן הארז גו' האזוב (ד"ה וייצר תו"ח פ' בראשית ספי"ז). וצמיחתו..
חיותו: ולהעיר מירוש' סוכה רפ"ג. עץ. בנו: בראשית א, יא (אלא שעברה
האדמה (וי"א שהוסיפה) אילני סרק (ירוש' כלאים פ"א ה"ז ובפ"מ ס.)).
פירות. עולם: ע"ד כחובות רפ"ט. ומשביע רצון: גם רצון העליון - ש"נחת
רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני" (ספרי פנחס כח, ח). מעלין בקודש: ברכות
כח, א. ובכ"מ. ארץ. ודבש: עקב ח, ח. וראה ל"ח להאריז"ל עה"פ. ס' הליקוטים
ס. חטה ושעורה. לאדם: וכמובן ממש"נ (שם ח, ג) כי לא על לחם לבדו
יחי' האדם, כולל גם בריאות כדרוש וכמש"נ ולחם לבב אנוש יסעד (תהלים
מד, מו) וראה בירוש' ל"ח

ב"ה, תחילת חודש תמוז, חודש הגאולה, ה'תשל"ד
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכה שמעם
כו' מו"ה משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

והקודמים

נתקבלו המכתב מיום כ"ה סיון והפ"נ שבהם יקראו עה"צ הק"י.

ובעמדתנו לפני ימי הגאולה יב- יג תמוז, גאולה כ"ק מו"ח אדמו"ר,
ובלשונו:

לא אותי בלבד גאל הקב"ה ביי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי
תורתנו הק"י, שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה, כי כל איש
ישראל (מבלי החשב במצבו הפרטי בשמירתו וקיום המצוות) לבו תמים עם
ד' ותורתו,

ועל פי האמון במכתבו האמור - ברכה וחידוק לב כאו"א "להוסיף אומץ בהרבת
תורה והחזקת היהדות",

הרי זה מזכיר ומעורר עוה"פ בהענין אודותו הי"ד הדיבור של חיבה ושל
חובה מצוי במשך שבועות האחרונים - ענין חמשת המבצעים: מבצע תורה, מבצע
חפלין, מבצע מזוזה, מבצע צדקה ומבצע ספרי קדש בכל בית. ולא נצרכה אלא,
כנ"ל, לתוספת התעוררות וזריזות יתרה ביתר שאת ויתר עז כפולה ומכופלת
למעלה מעלה"מבשאר ענינים,

שהרי בכל עניני תורה ומצוות גדולה מעלה הזריזות, כנאמר ונשנה בדברי
הד"ל לעולם יקדים אדם לדבר מצוה כו',

על אחת כמה וכמה בחמשת הענינים המוזכרים לעיל, אשר כלליים הם, כאו"א
מהם מגנא ומצלא, בכאו"א מהם - כל יום ויום דיו שיפקיע את עצמו, שמה מובן
איך שצ"ל בכל יומא ויומא עביד עבידתי".

וכמו שאחת מהוראות ימי הגאולה הבע"ל היא שכשיהודי מחליט בחוקף המתאים
בעניני תורה ומצוות, הקב"ה עוזרו לקיים ההחלטה בפועל למרות כל המניעות
ועיכובים, וכמו שראינו אשר בעל הגאולה החגבר על ההתנגדות של כו' ונצח ועד
אשר, ונהפוך הוא, שע"י המאסר שנשתיים בגאולה נתוסף יום אשר "ראוי הוא"
ומסוגל לקובעו ליום החועדות והתעוררות לחיזוק התורה והיהדות בכל אתר ואתר
לפי ענינו",

מכל שכן בחקופתנו ובמקומות שאין התנגדות כלל וכלל, או - רק התנגדות
הכי קטנה ובוראי ובוראי שאינה בערך כלל להתנגדות שהיתה לבעל הגאולה בימים
ההם בזמן הזה.

כי לאחרי שפתח בעבודה האמורה, הרי על ידי פתיחה זו סלל דרך לכל אחד
ואחת לעשות מעין האמור, בחיזוק התורה והיהדות ובאופן דמוסיף והולך ומתוך
ההלהבות ואור וחיים,

כולל גם - ועיקר - להשפיע על הזולת ובהסביבה כולה, שממנו יראו וכן יעשו רבים,

וגדול זכות והצלחת העוסק עם הרבים והצבור כמפורש בדברי חז"ל, ועי"ז גם מרבים השלום, כלי מחזיק ברכו של הקב"ה, כולל קיום היעוד: ונחתי שלום בארץ גו' ואולך אחכם קוממיות.

בברכה הצלחה בכל האמור
ומחוך שמחה וגאולה מכל
דברים המונעים בזה ומבלבלים
ובברכה חג הגאולה.
[Handwritten signature]

ובלשוננו: במכתב מס'ו סיון הרפ"ח (בסה"מ תש"ח, ע' רסג). בשם ישראל יכונה: ואינו עיקר שמו (ראה מפרשים ריש נדרים. ובכ"מ). מבלי התחשב. וחותנו: ראה רמב"ם הל' גירושין ספ"ב. לבו חמים: כמס"נ (שה"ש ה"ב) אני ישנה (בגלותא. זח"ג זה, א) ולבי ער. (ראה לקו"ח שה"ש לד, א. לה.ב. ובכ"מ). המבצעים: להעיר מס' ערה"כ (לבעה"ס סדה"ד) ובס' קה"י: בצע אותיות השניות דאברהם יצחק יעקב. ומצינו למעילותא: מצוה לבצוע (סנה"ו, ב). חורה: דמגנא ומצלא (סוטה כא, א). וראה סיום ההמשך מים רבים, חרל"ו. קונטרס עה"ח בתחלתו. תפלין: דע"י תש"ר ויראו ממך (ברכות ו, סע"א), ותש"ר זקוקה ל(הקדמת) תש"י (מנחות לו, סע"א). וראה תורת הבעש"ס על מרז"ל תפלין דמארי עלמא (סה"ש קיץ ה"ש"ת ע' 133). מזוזה: שע"ז ה' ישמר צאתך ובוואך מעתה ועד עולם (זח"ג רסג, ב). ובירוש' פאה פ"א ה"א דאמר רבי לארטבון חפצין וחפצי לא ישוון בה. וראה ההוספה בשאלתות קמה. ועייג"כ בכתבי האריז"ל (סידורו בתחלתו סוף כוונת המזוזה גבן קרוב לסופו. ש' ההידמות ד"ו בכניסת המוחין. בתחלתו ובסופו) דמציל מציה"ר, לא ישלוט השטן בבית, הבית ינצ' משד"ים ורוחות רעות, מגין מן המזיקין, מבריה את הקליפות, אין נאחזות (ינקו) סם. צדקה: עפמס"ע בתחומא משפטים טו: והחייח אותו חייך כו'. וראה סידור (עם דא"ח) עה"פ צדיק הוי'. קונטרס יט"כ תש"ט. ספרי. בית: ראה במדב"ר ר"פ קורח: בית מלא ספרים. ובאוה"ח (ע' חרסב) ע"ס דאצילות. וזריזות. מעלה: אגה"ק סוס"ז. וראה ליקוטי לוי יצחק בהערות לשם. ונשנה. כו': אגה"ק סכ"א. כלליים הם: החורה (ספרי קודש) כוללת כל המצות וחי"ה כנגד כולם. תפלין הן לשעבוד המוח והלב (שו"ע אדה"ז חאו"ח סכ"ה סי"א). מזוזה כוללת כל המצות (סידור שער החנוכה רעה, א). צדקה שקולה כנגד כל המצות ובכל חלמוד ירושלמי היא נקראת מצוה סתם (תניא פל"ז). ובאו"ח לה"מ ס"פ ראה: הדבק במדותיו ר"ל מה הקב"ה משפיע אף אתה תהי' משפיע (עד"ז - באגה"ק סי"ז). שכשיהודי מחליט בחוקך כו' הקב"ה עוזרו לקיים כו' למרות כו': וי"ל ששהו מש"נ (תהלים עג, כח): שחי באד' הוי' מחסי לספר כל מצלותיך. ראוי. ענינו: מכתב הנ"ל. ולאחרי שפחה. דרך לכל אחד: "דכאשר פתח צנינורו ונמשך כו' עי"ז ביכולת כאו"א כו'" (סד"ה כי כאשר השמים, חרע"ח). בדברי חז"ל: אבות פ"ב, מ"ב. ובכ"מ. ד"ה עשרה שיושבים חרפ"ח (בסה"מ סם). השלום. הקב"ה: ראה עוקצין בסופה. ונחתי. קוממיות: בחוקותי כו, ו-יג. קוממיות: בקומה זקופה (חיב"ע: ותו"כ, הובא בפרש"י סם).

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

יגהם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כ"ח שבט, ה'תשל"ו
ברוקלין, נ.י.

המ"ח אי"א נו"נ כו'
מו"ה משה שלמה שי'
הלוי

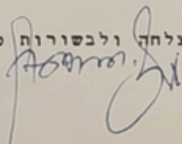
שלום וברכה!

והמכ'
מאשר אני קבלה הפ"נ, והשי"ח ימלא משאלות לבבו לטובה ולברכה.

וכיון שההנהגה בחיי היום-יום מתאים לרצונו של השי"ח והוא הצנור והכלי לקבלת ברכות ה', הרי מובן שכל הוספה בעניני תורה ומצוותי' מוסיפה בברכותיו בכל המצטרך, אף על פי שציוויי ה' מוכרח לקיימם מצד עצמם גם שלא על מנה לקבל פרס.

ובענין שהזמן גרמא, בקשר ליו"ד שבט, יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר, שעל ציון שלו יזכירוהו בחפלה, בודאי שעל כאו"א מאתנו להתכונן איך שבעל ההילולא הקדיש ימי חייו להחזקה והפצה התורה והיהדות, בלי פשרות, ובמסירת נפש ממש. ומעשה עיקר, שההתכוננות הביא להוספה בהתאמצות כאו"א ללכת בדרכיו, ובפרט שבעל ההילולא עומד לימינם של כל ההולכים באורחותיו וממשיכים בפעולותיו, וברכתו מלווה אותם להצליח בזה וגם בעניניהם הפרטיים, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות
בכל האמור

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"א אדר חש"מ
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ כו'
מו"ה משה שלמה שי'
הלוי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלח מכ' והפ"נ,
ודבר בעתו -

בסמיכות לימי הפורים אשר ליהודים היתה
אורה ושמחה וששון ויקר - כפשוטו, וככל דחז"ל
בזה - כן ההי' לנו.

הפ"נ שבמכ' יקראו בעת רצון על הציון הק'.

בברכה - בקשר ליום ההולדת -
לשנת הצלחה בגו"ר

לויטיין-לוד
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
לויכאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כ"א מ"ח תשמ"א
ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ כו'
מו"ה משה שלמה הלוי
וכל המחאבלים

שליט"א

נצטערחי להשמועה מפסירת מרח בריינא ע"ה.
המקום ינחם אחכם בחוך שאר אבלי ציון זירושלים.
ומכאן ולהבא אך טוב וחסד ימצא אחכם תמיד כל הימים.

בברכה

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, יום ועש"ק פ' חזון,
ה' מנחם אב, יום הסתלקות האר"י ז"ל,
ה'תשמ"ג. ברוקלין, נ. י.

הרה"ח הו"ח אי"א נוי"נ כו'
מו"ה משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה

מכתב/נתקבל, ות"ח. ואבינו שבשמים ימלא משאלות לבבו לטובה בגו"ר,

בתוך בקשות ותפלות כאחבנ"י שליט"א בכ"מ שהם, בחו"ל ובאה"ק, אשר נשבע ה' לאברהם
ליצחק וליעקב לתת להם ולזרעם אחריהם, ארץ אשר תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד
אחרית שנה,

כאחבנ"י כולנו כאחד, שהרי הקדמת התפלה היא, כהוראת האר"י, קבלת מצות עשה של ואהבת
לרעך כמוך,

ובפרט ובמיוחד התפלה שלש פעמים בכל יום: את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח כו' (אשר לזה)
קרוינו כל היום, ובהמשך אלי':

רצה ה' אלקנו בעמך ישראל כו' והשב העבודה לדביר ביתך כו' ותחזינה עיננו בשובר לציון
ברחמים -

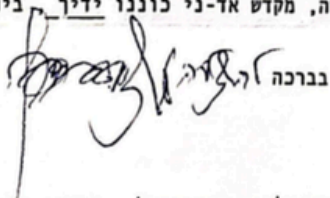
ויהפכו ימים אלה ילהיות ימים טובים וימי ששון ושמחה".

וזריזות במעשינו (תורה ומצות - ובזה גמ"ח) ועבודתנו (תפלה) בכלל, ובלימוד פנימיות
התורה: זוה"ק כו' כתבי האריז"ל וכו' בפרט (וכפי שהאריך תלמידו הרח"ו),

תזרו ותביא הגאולה האמתית והשלימה - גאולת העם בשלימותו, הארץ בשלימותה והתומ"צ
בשלימותו - באופן דאחשינה וארו עם ענני שמיא,

ותקויים אמירת השם: אלקים אתם ובני עליון כולכם.

ותחזינה עינינו - עם הנבחר - בבית הבחירה, מקדש אד-ני כוננו דרך, ביהמ"ק הנצחי.

ברכה

נ.ב. מובן וגם פשוט אשר הני"ל/שייך במיוחד ליום ההסתלקות דהאריז"ל, בתקפו הוא בכל ימות
השנה, אלא שיום סגולה הוא ראש ומוסיף כח בהם וכו' - ובדוגמת זכר ליצי"מ בחה"פ וחיובו
הוא בכל ימות השנה.

לויסין - לוד

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, כ"ג מ"ח תש"מ
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה' משה שלמה שי' הלוי

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אודות יום הולדת השלישי של בנם יוסף יצחק שי' הלוי, הנה מועתק לקמן חלק ממכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע בנוגע למנהג ישראל זה. ויה"ר מהשי"ח שיגדלו ביחד עם זוג' תי' לתורה ולחופה ולמעשים טובים מחוך הרחבה.

ברכה
אברהם יצחק ושלום
לויסין

וז"ל כ"ק מו"ח אדמו"ר.

..... ובדבר גזיזה השעחות - אפשערעניש - הוא דבר גדול במנהג ישראל ועיקרו הוא בהחינוך דהשארם. פיאות הראש, ומיום הגזיזה והנחת הפיאות של הראש, נהגו להדר להרגיל את החינוך בענין נשיאת ס"ק וברכות השחר וברכת המזון וק"ש שעל המטה. והשי"ת יהי' בעזרם שיגדלו ליתורם ולחופה ולמעשים טובים מחוך פרנסה בהרחבה ובמנוחת הדעת בגשמיית וברוחניות.

נ.ב. בנוגע לבריאותו דבנו הנ"ל שי' - כעצת רופא ידיד.

הפי"נ שבמכ"י יקראו בעת רצון על הציון הקי'.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מחזם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 אימפערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, מוצאי ת"ב, יהפך בקרוב ממש (וכל הצומח) לששון
ולשמחה ולמועדים טובים,
יום רביעי פ' פנים בפנים דבר הוי' עמכם,
שנת ה'תשד"מ. ברוקלין, נ. י.

הרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ כו'
מו"ה משה שלמה שי' הלו'

שלום וברכה
והפ"נ
המכ" / נתקבל, וח"ח.

ע"פ מנהג ישראל אשר תורה היא לקדש הלכנה דוקא במוצאי ט"ב,

ומפורש הטעם בכ"מ, כי בשו"ט היא כי ישראל והשכינה עתידין להתחדש כמותה, וגם
כי במנחת ט"ב נולד המשיח,

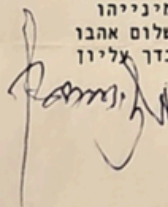
הרי הזמ"ג לחדש ההתעוררות להחלטות טובות בכל עניני תשובה והתומ"צ, שהן המבטלות
סיבת הגלות, אשר (רק) מפני חטאינו גלינו מארצנו, ובהבטל הסיבה מיד (בטל המסובב - הגלות
ו)הן נגאלין.

וכיון שגדול כח החלטות הנעשות בציבור - לקבלן בהאסף רבים יחד בהתועדות שמחה, שמחה
באמירת דברי תורה, שהיא המשמחת לב ועינים מאירה, ושמחה פורצת גדר והגבלה בלימוד התורה
והידור בקיום מצותי'.

התועודיות בפרט ביומין זכאין הסמוכין לטי"ב ועכ"פ: בחמשה עשר באב, ובשבת "שלו"
שלאחריו, ובשבת שלאחרי' שבת מברכים דחודש אלול, חודש החשבון (והתשלומין) דימות שנה זו.

ובשלש פעמים הוי חזקה - חזקת תורה ומצוותי' ומתוך שמחה וטוב לבב תמיד כל הימים.

בברכה להצלחה רבה בכהנ"ל,
והרי כ"ז גם ימהר ויחיש שבקרוב ממש יקוימו
היעודים-ההבטחות שיהפכו ימים דאזלינן מינייהו
לששון ולשמחה ולמועדים טובים והאמת והשלום אהבו
(אהבת ישראל) וידעו כי אתה שמך הוי' לבדך עלינו
על כל הארץ,
בגאולה האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו

ג.ב.

השי"ק שלאחרי ט"ו במנ"א - הוא כ"ף במנ"א, יום האי"צ וההילולא של אאמו"ר לוי יצחק
בן הרב אא"ז ברוך שניאור-ז"ל - זה ארבעים שנה,

ועלי החוב והזכות גדול להציע ולבקש וכו' - ללמוד בהתועדות מתורתו, ולנדב ביומא
דין לז"ב,

שמטר נפשו על הפצח היהדות בתוככי בני"י "מאחורי מסך הברזל", ועי"ז הי'
חבוש בבית האסורים ונשפט לגלות ומח בגולה ושם מ"כ,

זכותו יגן עלינו ועכ"י - שליט"א.

מזכירות
 כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 ✕
 SECRETARIAT of RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 the Lubavitcher Rabbi
 770 EASTERN PARKWAY, BROOKLYN 13. N. Y.

ה'תשל"ד

ב"ה, כ"ה מ"ח
ברוקלין, נ.י.

מרח מלכה תחי'

שלכם ושלום!

הפ"נ שלה מי"ג מ"ח

נחקבל, ויקרא בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח
 אדמו"ר זצוקלה"ה נכב"מ זי"ע.

M.M.S.
 מזכיר

לויטין - עפולה

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213

493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ. י.

בי"ה, ז' שבט תשמ"ט

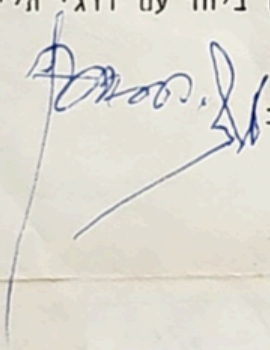
ברוקלין, נ. י.

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה' משה שלמה שי' הלוי

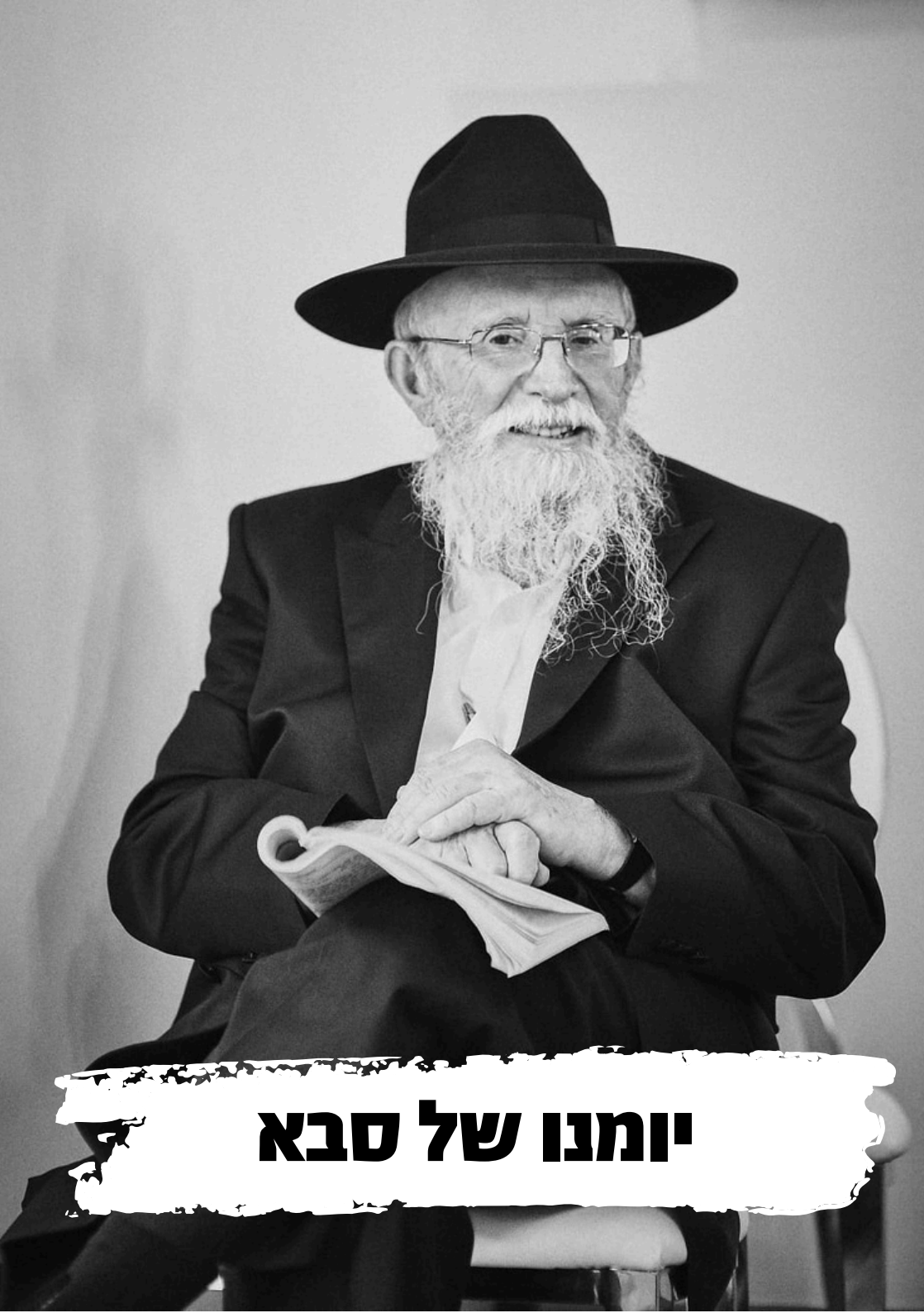
שלום וברכה

במענה על ההודעה אשר נולד להם בן למזל טוב,

הנה יה"ר מהשי"ת שיכניסוהו לבריתו של אברהם
אבינו, וכשם שיכניסוהו לברית כן יכניסוהו לתורה
ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו ביחד עם זוג' תי'
מתוך הרחבה.

 ברכת מזל טוב

יומנו של סבא

יומנו של סבא - תשכ"ד - תשכ"ה

חורף 770 אסטרטג פארקווי ברוקלין ניו יורק. תשכ"ד.

שבת פ' תבוא כ"א אלול.

ראיתי פעם ראשונה את כ"ק אד"ש ביום ו' כ' אלול תשכ"ד בהיכנסו ל770 לפני תפילת מנחה.

בשעת מעשה דיבר עם ר' בנימין גורדצקי.

זו השבת הראשונה שלי ב770.

כ"ק אד"ש אמר באמצע ההתוועדות שהאורחים שבאו בשבוע זה יגידו לחיים, ואיתם ביחד יגידו

כולם לחיים, וזה לא יהיה בחשבון השלושה פעמים[1] [שבגזירת הי"ש].

שבת פ' ניצבים כ"ח אלול

בעת ההתוועדות ניגש אחד לתת משקה, ובשעת מעשה כ"ק אד"ש התחיל לשיר עם הקהל,

ועודד עם ידו ובראשו הק' מאוד חזק, ולא פנה לאיש שרצה לתת את המשקה. אחרי גמר הניגון

הנ"ל ניגש וכ"ק אד"ש פתח את הבקבוק ונתן לו לחיים והחזיר לו את הבקבוק.[2]

אחרי סליחות במוצש"ק רקדו הושיעה את עמך וכ"ק אד"ש רימז שירקדו.

ראש השנה ה'תשכ"ה

אחרי תפילת מעריב בר"ה שרו אבינו מלכינו בציווי כ"ק אד"ש, ועודד בראשו הק'.

כשנכנס כ"ק אד"ש לתפילת שחרית נשא עימו שלשה חבילות של פדיונות וכן את השופרות.

כשכ"ק אד"ש עלה למפטיר לקח עימו רק את השופרות ולייבל גרונו העלה את השלשה חבילות

עם הפדיונות. לאחר המפטיר כ"ק אד"ש סידר את החבילות והשופרות. וביום א' של ר"ה תיכף

בהתחלת המפטיר כ"ק אד"ש בכה מאוד חזק, ולפני שכ"ק אד"ש אמר "למנצח" התכסה עם

הטלית על הפדיונות והחבילה השלישית לא כיסה לגמרי ואח"כ אמר למנצח. ונדמה לי שכ"ק

אד"ש תחת הטלית שר ניגון דביקות. כ"ק אד"ש בירך את הברכות על תקיעת שופר ובעצמו

תקע את כל התקיעות. וכל פעם שכתוב 'תוודה בלחש' כ"ק אד"ש התכסה עם הטלית על

הפדיונות. ביום א' של ר"ה לפני התקיעות ר' מענדל פוטערפאס קיבל עליה, ונשאר על הבימה

לתקיות, וכ"ק אד"ש אמר שיקראו גם לר' אשר ששונקין שיעלה על הבימה, וכ"ק אד"ש סידר

אותם משני צדדיו וקודם שהתחיל את התקיעות הביט עליהם. וגם ביום ב' של ר"ה שניהם היו על

הבימה בשעת התקיעות.

הייתה התוועדות מאוד שמחה. כ"ק אד"ש בהתחלה ציווה לנגן "אבינו מלכינו" ואח"כ אמר מאמר

ד"ה "זה היום תחילת מעשיך". באמצע ההתוועדות כ"ק אד"ש ציווה לנגן "ניע זוריצע כלאפצי"ש

וכן "הושיעה את עמך" וגם "הוא אלוקינו", ובשעת מעשה כ"ק אד"ש עודד בידי הק' בחוזקה.

הלכו לתשליך בשירה וכ"ק אד"ש בראש.

עשרת ימי תשובה ויו"כ

בעשרת ימי תשובה לא שרו "אבינו מלכינו"[3] בתפילות.

[1] ראה תו"מ ח"מ עמ' 344 - חסר בהנחה שם הפרט ע"ד הגזירה.

[2] קטע זה לא ברור ביומן לאן שייך. לפי ההשערה כנראה היה זה בשבת זו. ואולי זה הקטע שחסר

בסיום ההנחה שבתו"מ: "בשיחה הזכיר מחר בבוקר ממריא המטוס של חב"ד לארץ ישראל כ"ק אד"ש

אמר שהשלוחים יגידו לחיים על כוסות גדולות אז כ"ק אד"ש שאל איפה השלוחים שיגידו לחיים וכ"ק

אד"ש אמר איפה ר' נחום טרבניק והוא ה' מאחורי כ"ק אד"ש ומיד אמר לחיים."

[3] יש לציין שאימו הרבנית חנה ע"ה נסתלקה בו' תשרי באותה שנה, ומאותה עת שימש כש"ץ.

כ"ק אד"ש בתפלה בשעה שניגש לעמוד להתפלל הרצועה של תפילין עוד לא מסובבת על האצבע אלא על כף היד. ובאמצע שאומר 'איזהו מקומן', על העמוד, מסובב הרצועה על האצבע. אחר שהוא מסובב על האצבע קושר על כף היד וביתרת הרצועה לא עושה קשר, אלא מכניס את הרצועה סתם ככה תחת הסיבוב של הרצועה על כף היד. 'לשם יחוד קודשא בריך הוא' לקח הציצית באצבעותיו הק'. בין אצבע ואגודל, ואוחז בקשרים. ובסוף הברכה לוקח ביד ימין את הציצית (החוטים) ומנשק, אבל הקשרים נמצאים אחוזים ביד שמאל. ב'ובא לציון' כ"ק אד"ש מנשק את התפילין במילים אלו: "לא ניגע לריק" מנשק תפילין של יד- "ולא נלד לבהלה" מנשק תפילין של ראש (יום אח"ז ראיתי שהוא מנשק את התפילין ב'אלוקינו וכו' וגומר לנשק את התפילין של ראש ב'נזכה').

בעיו"כ על יד דלת חדרו של כ"ק אד"ש נתן ברכה לבחורים ובבית המדרש נתן פעמיים ברכה. לעקאח לקחתי מכ"ק אד"ש בהושענא רבה ע"י דלת סוכתו של כ"ק אד"ש ולא בעיו"כ. כאשר שרו "דרכיך אלוקינו" חזרו כמה פעמים על מילות הקטע, וכ"ק אד"ש רמז על זה. ג"כ שרו "כי אנו עמך" בכל פעם שאמרו בתפילה. ב"הוא אלוקינו" בכתר של נעילה כ"ק אד"ש עשה מאוד חזק עם היד שישירו את זה ביותר מרץ בכל פעם. ב"אבינו מלכינו" בנעילה כ"ק אד"ש בכה. בניגון המארש נאפאליון כ"ק אד"ש עלה על הכסא ועודד בידו הק' מאוד חזק.

יום א' י"ד תשרי תשכ"ה ערחה"ס

כ"ק אד"ש יצא מהחדר ונסע לאהל עם שני חבילות והתיישב במכונית ע"י ר' יהודה קרינסקי. זו פעם ראשונה שראיתי שכ"ק אד"ש התיישב ע"י הנהג ולבש את המשקפיים והתחיל לקרוא.

עש"ק פ' האזינו

מענה כ"ק אד"ש לאנ"ש דכפר חב"ד בעת מסירת האתרוגים
'הנחה בלתי מוגה' [1]

דער אויבשטער זאל העלפן אז די המשכה פון ד' מינים זאל נמשך ווערן אין כפר חב"ד א גאנץ יאר און אזוי ווי עס שטייט ושמחת בחגיך וגו' און די שבעת ימים זיינען אנטקעגן די ימי השבוע זאל מען ממשיך זיין דעם ענין השמחה אין א גאנץ יאר און אזוי ווי די גמרא זאגט חמרא למרא וטיבותא לשקייא זאל דער אויבערשטער העלפן אז איר זאלט מצליח זיין אין אלע אייערע עניינים הפרטים [הקב"ה יעזור שההמשכה מהד' מינים תומשך בכפר חב"ד על כל השנה, וכמו שכתוב "ושמחת בחגך וגו'" שבעת הימים הם כנגד שבעת ימי השבוע יומשך עניין השמחה בכל השנה כולה. וכפי שהגמרא אומרת "חמרא למרא טיבותא לשקייא" שהקב"ה יעזור שתצליחו בכל ענייניכם הפרטיים].

חג הסוכות יו"ט שני של גלויות [2]

התוועד כ"ק אד"ש.

שיחה ראשונה התחילה בענין הפטורה של יום א' דסוכות הפסוק התחיל,, והי' ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חציים אל הים הקדמוני וחציים אל הים האחרון בקיץ ובחורף יהי'."

[1] ראה בתו"מ חמ"א עמ' 53 הנחה פחות מפורטת.

[2] ראה בתו"מ לעיל בעמ' 83 סדר הדברים באופן אחר קצת.

אמר שיחה בסיפור מהבעש"ט עם גדולי מעז'יבוז'. שגדולי מעז'יבוז' באו לסוכה של הבעש"ט וכשראו את הסוכה טענו שהסוכה היא לא כשרה והבעש"ט אמר להם שהסוכה כשרה והם חלקו עליו. הבעש"ט רצה להוכיח להם שהסוכה כשרה היא, ובשום אופן לא הסכימו עימו שהסוכה כשרה היא. לבסוף הבעש"ט נהי' בדבקות כמה רגעים ואח"כ הפסיק, ופתח את היד ושם היה נייר קלף ובה כתוב "סוכתו של ר' ישראל כשרה היא!", על החתום מט"ט שר הפנים. כ"ק אד"ש אמר שאת הסיפור הוא לא שמע מהרבי מו"ח אבל יש מקורות מוסמכים שכנראה שהסיפור נכון הוא. וראה את הסיפור בספרים. והסיפור ממשיך שהקלף היה ביד הבעש"ט ואז עבר לנכדו בעל 'דגל מחנה אפרים' והוא היה משתמש בזה עבור חולים ר"ל שהיה שם את הקלף על ידיהם ונרפאו. וכך היה שנתיים שלא היה "היפך החיים" במקום זה. וה'דגל מחנה אפרים' מספר שלקחו את זה ממנו משום שלא היה עניין של ההיפך החיים. וכ"ק אד"ש אמר שזה סיפור פלא מאד, והקשה כמה שאלות על סיפור זה שאף אחד לא נעמד על זה. לאח"כ היה שיחה בעניין הזקנים שיהיו כמו צעירים ויפעלו בחיות וכו'. ואח"כ כ"ק אד"ש זימן ברכת המזון ובסוף כל ברכה מסיים בקול וכן "ביעלה ויבוא" אמר בקול "זכרנו ה' לטובה וכו' " וגם בהרחמן ליו"ט ולסוכות אמר בקול. התפללו מעריב ואח"כ כ"ק אד"ש חילק כוס של ברכה. ובקשתו בשעת מעשה עבור איצ'ה גוריביץ' וכ"ק אד"ש אמר לי וזה לשונו: 'אין די רעכטע הנדט' [ביד ימין].

יום א' דחוו"מ סוכות

כנהוג שהמרכז לענייני חינוך עושה התוועדות של שמחת בית השואבה ובהתוועדות ביו"ט אמר כ"ק אד"ש שלא יצא להתוועדות. יום א' דחוו"מ סוכות נמצאים אנו עוד באמצע ההתוועדות והשעה 23:45 בלילה, וכעת כ"ק אד"ש נסע הביתה עם ר' יהודה קרינסקי.

יום ה' י"ח תשרי ב' דחוו"מ"ס

היה בסוכה של בית המדרש 770 שמחת בית השואבה עבור תינוקות של בית רבן. וכשיצאו מהסוכה שרו וכ"ק אד"ש הסתכל מחלון חדרו.

ליל שמיני עצרת

בהקפות בפסוק "ואמרו הושיענו" כ"ק אד"ש אמר שיכבדו את ר' אשר ששונקין ור' מענדל פוטרפס עבור יהודי רוסיה. ור' זלמן דוכמן התחיל לומר טילטולים [תואריים] עליהם אז כ"ק אד"ש אמר אמר "אן טילטולים" [בלי תואריים] וזה היה באופן רציני מאד. את הפסוק "ואמר ביום ההוא..". אמר כ"ק אד"ש לעילוי נשמת אימו הרבנית ע"ה. אחרי גמר כל אחד מג' הפעמים של 'אתה הראת' כ"ק אד"ש הסתובב עם הפנים לקהל ומחה כפיים, ועשה עם הידיים שירקדו. ובשלושת הפעמים כובד כ"ק אד"ש בפסוק "אתה הראת".

שמיני עצרת בלילה בהקפות, ובשמח"ת בלילה בהקפות, שרו בלילה אחד "וכל קרני רשעים וכו'" וכ"ק אד"ש עשה אז עם הידיים מאד חזק כשלוש דקות בצירוף. ובלילה השני שרו את הניגון של ר' לוי יצחק נ"ע וכ"ק אד"ש עשה גם כן מאד חזק עם הידיים כשלוש דקות בצירוף.

ליל שמח"ח

בסוף ההתוועדות כ"ק אד"ש אמר שזה המנהג שבשמחת תורה מתחילים לחשוב על הקפות

חצי שעה אחרי חצות^[1]. בהקפה הראשונה והאחרונה שכ"ק אד"ש מקבל אמר שייתנו לר' אשר ששוקין ור' מענדל פוטערפאס ואמר להם שיכנסו לעיגול, לאן שכ"ק אד"ש נכנס לרקוד, והם רקדו על מקומם, וכ"ק אד"ש רקד עם רש"ג לבד. בשמיני עצרת, אז הם גם כן נכנסו לעיגול, אבל רק בהקפה האחרונה.

בהקפה 'עוזר דלים' בליל שמחת תורה כ"ק אד"ש אמר: המנהג הוא שהעניים הולכים להקפה זו לכן כל הכפר חב"דים, ילכו להקפה זו. וכ"ק אד"ש התחיל לנגן והריקותי לכם ברכה. ואחרי גמר ההקפות כ"ק אד"ש אמר: כמו שדיברו שנה שעברה שכבר נשלם העניין של ניגונים (בשמחת ה'תשכ"ד היה פעם אחרונה שלימד הרבי ניגון, ומשנה זו פסק^[2]), לכן נשיר כעת ניגון ישן וכ"ק אד"ש התחיל אתה בחרתנו (והוסיף שזה תהיה התחלה להתוועדות של למחרת).

בשמיני עצרת ובשמחת תורה אחרי הקפות לפני שכ"ק אד"ש הלך מבית המדרש אז אמר כ"ק אד"ש גוט יום טוב שלוש פעמים בקול רם ואח"כ הלך ועשה עם הידיים שירקדו.

ביום שמחת תורה אחרי גמר שלוש פעמים 'אתה הראת' אמר כ"ק אד"ש את הפסוק 'ופרצת' שלוש פעמים בקול רם ואח"כ התחיל לנגן את הניגון 'ופרצת'.

לפני השקיעה נטלו ידיים, וכ"ק אד"ש יצא להתוועדות שהארכה עד שעה 1.40 בלילה כשבע שעות. כ"ק אד"ש ציווה לנגן את הניגון הבינוני (ניגון של הרי"צ). את הניגון של ראסטוב ציווה כ"ק אד"ש לנגן לפני המאמר ואח"כ ציווה לנגן ניגון של המהר"ש ואח"כ את הניגון ימין ה' רוממה, ניגון של הצ"צ, ואח"כ ציווה לנגן ניגון של אדמו"ר האמצעי הנקרא 'דעם מיטעלון רבי'ס קאפעליא'.

אח"כ ציווה לנגן את הניגון של אדמו"ר הזקן הארבע בבות וכ"ק אד"ש היה מאוד רציני. ואח"כ ציווה לנגן 'ניע זוריצע כלפצי' וכ"ק אד"ש היה מאוד שמח ופתאום נעמד מהכסא ועשה עם הידיים שירקדו. ואמר שישירו 'הוא אלוקינו' ובשעת מעשה כ"ק אד"ש היה מאוד שמח וזה ארך כ-5 דק'. כ"ק אד"ש זימן ברכת המזון והתפלל מעריב לפני העמוד וגם הבדיל על הכוס וחילק כוס של ברכה. אחרי שגמר לחלק כוס של ברכה ברך ברכה אחרונה ואמר שיהיה "ויעקב הלך לדרכו" ושיהיה בשמחה, והתחיל לשיר כי בשמחה תצאו, והלך לחדרו וכעבור זמן מה נסע לביתו.

שבת בראשית מהבה"ח מרחשון^[3]

שיחה הראשונה התחילה שש"ק זה הוא אחרי שמח"ת ולא הפירוש שזה אחרי אלא זה דבר אחד. אח"כ אמר שהנשיאים היו נוהגים להעביר על הפרשה קטע באור ליום ו', קטע ביום ו' ובשבת לפני התפילה היו גומרים להעביר על הפרשה. ובשבת בראשית הם היו מאריכים מפני שזה יסוד שהרי כפי שנעמדים בשבת בראשית ככה זה כל השנה.

ואח"כ דיבר בעניין הפטורה. בתפילה כ"ק אד"ש גמר את כל הפטורה כמנהג אשכנז ובסידור כתוב אחרת כמנהג ספרד שגומרים לפני" בפסוק 'יגדיל תורה ויאדיר'. וכ"ק אד"ש אמר שיש חילוק בין שנה פשוטה לשנה מעוברת, שבשנה הפשוטה לא גומרים את הפטורה ובשנה מעוברת גומרים את הפטורה, אבל זה לא הוראה לרבים מפני שבשעה שכ"ק אד"ש סידר את

[1] לא נמצא בהנחה שבתו"מ.

[2] י"א מצד האבילות על אימו הרבנית נ"ע. ומפי השמועה מ מכיוון שאימו הרבנית ע"ה הייתה המקור לניגונים שלימד.

[3] ראה תו"מ דלעיל עמ' 176 ואילך - כו"כ ענינים בשינוי ובהוספה בהנחה שאכן.

המנהגים בסיודור שאל את הרבי הקודם אם בהזדמנות זו כדאי להכניס ג"כ את החילוק בין שנה פשוטה למעוברת כדי לפרסם את זה, והרבי הקודם ענה שזה לא הוראה לרבים. וסיים כיוון שכאן אמרו הפטורה עד סיומה, ושם כתוב דבר טוב: "ואמר לצפון תני ולתימן אל תכלאי". ובשעה שכ"ק אד"ש אמר הפסוק התאפק מלבכות, והבינו שהכוונה על אלו שנמצאים בארץ צפון - יהודי רוסיה, ונתן להם ברכה.

שיחה שניה: "בראשית ברא וכו'" כ"ק אד"ש שאל מדוע מתחילה התורה באות ב', היה צריך להתחיל באות א' מפני שהסדר הוא כך. וגם למעלה הסדר הוא שא' קודם לב'. ועוד קשה, הרי כל אות מורה על גילוי, איך ייתכן שיהיה הגילוי של האות ב' לפני אות א', הרי קודם צריך להיות הגילוי של א', ואיך ייתכן שיהיה מיד הגילוי של ב' תחילה לפני הגילוי של א'. ועוד קשה, מפני שצריך להיות דבר ממוצע בין הב' לא', איך יכול להיות הגילוי של ב' בלי ממוצע, וישר הגילוי של ב'.

רק אפשר לתרץ מפני שאות א' בה מתחילה המילה ארור, לכן התחיל התורה בב'. אבל אי אפשר להגיד זאת מפני שמוצאים אנו כמה פעמים שאיפה שמתחיל ברכה באות א' וקללה באות ב'.

אפשר לתרץ מפני בשעה שהקב"ה ברא את העולם, אז השאיר צד צפון פתוח והשלשה צדדים סגורים. וזה מסמן ה-ב' שהוא סגור מהשלשה צדדים ופתוח מצד אחד. אבל זה ג"כ קשה וכי מפני שזה מסמן את צד צפון, לכן צריך להתחיל את התורה בלי סדר?

אלא אפשר לתרץ שיש חילוק בין הסדר של האותיות בעולם האצילות לבין עולם הבריאה. ובעולם האצילות מתחיל הסדר באות א' ובעולם הבריאה מתחיל הסדר באות ב', לכן מתחיל באות ב', והיה בזה אריכות גדולה[1].

אמר מאמר ד"ה "בראשית ברא וכו'". ואח"כ היה מכירת המצוות ולפני כן כ"ק אד"ש אמר שהגבאי של ליובאוויטש דליובאוויטש שימכור כעת את המצוות בשינוי לבוש, בחבישת שטריימעל, ובאמירת דבר תורה.

כ"ק אד"ש נכח בשעת מעשה. ור' יוחנן גורדון הגבאי סיפר איזה מעשיות, וכ"ק אד"ש חייך ונהנה מאוד. ואח"כ מכר את המצוות, הגבהה גלילה, נר למאור יין לקידוש ולהבדלה. אח"כ כ"ק אד"ש מזג לו מכוסו יין כדי שיגיד לחיים שיהיה לו כל העניין הגבאות בהצלחה ושיאריך ימים על ממלכתו. אחרי שר' יוחנן גורדון גמר לדבר ולמכור את המצוות אז כ"ק אד"ש עשה עם הידיים מאוד חזק שירקדו בניגון ופרצת.

אח"כ הייתה עוד שיחה בעניין שותפות, שבכל נקודה יש לכל אחד חלק. ושאל כ"ק אד"ש הלא ישנה גמ' שהקב"ה והיהודים הם שותפים, כיצד זה ייתכן והמשיך בזה באריכות.

אח"כ הייתה עוד שיחה בעניין מלך המשיח ודיבר בעניין מלווה מלכה רבתי שצריך להיות פה הלילה, והרבי שליט"א נתן את המזונות לחלק לאלו שהשתתפו במלווה מלכה זו.

יום ב' כ"ט תשרי ער"ח מרחשון

כ"ק אד"ש התפלל לפני העמוד כרגיל. ובחזרת הש"ץ בתפילת שחרית התחיל לבכות מהמילים "והסר ממנו יגון ואנחה" ובברכת "ולמלשינים" כ"ק אד"ש בכה עוד יותר, בכל הברכה ממש,

[1] הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר ונדפס בלקו"ש חט"ו בתחילתו.

ובקושי אמר את הברכה. וג"כ במילים "ותן שכר טוב לכל הבוטחים" וב"שמע קולנו" וב"רצה" וב"הטוב כי לא כלו רחמיך וכו'" כ"ק אד"ש ג"כ בכה ובקושי אמר את הברכות[1].
בשעה 12:30 נסע כ"ק אד"ש ל'אהל' כמנהגו הק' לנסוע בער"ח ל'אהל'. וראיתי שהוא חזר בשעה 18:30, כמה דק' לפני השקיעה, עם חבילה, כנראה שזה פדיונות.

יום ה' ב' מרחשון

דבר זה הוא בכל יום ובתפילת מנחה בתפילת שחרית בנפילת אפיים כ"ק אד"ש התיישב על כסאו שהיה מוכן לפני כן על יד העמוד, וקם מכסאו לאחר שאומר "ואנחנו לא נדע" ועומד באומר "מה נעשה". שמעתי בעצמי שאמר "אבינו מלכנו" בעודו יושב על הכסא. את ידו הק' הסיר מהפנים אחרי "לדוד אליך".

שבת נח ד' מרחשון[2]

כ"ק אד"ש נכנס להתוועדות בשעה 13:30 ויצא בשעה 15:20. תיכף בתחילת ההתוועדות כ"ק אד"ש פתח חומש בראשית בפרשת נח, וכמובן שלפני כן ניגנו ואמרו לכ"ק אד"ש 'לחיים'.

שיחה א':

והתחיל השיחה הפסוק 'בראתיו יצרתיו אף עשיתיו' הרי ידוע כל מילה רומזת על עולמות אבי"ע, קשה איפה נזכר אצילות?, אלא שבמילה 'אך עשיתיו' במילה 'אף' מרבה אצילות. היינו אצילות "לוקחים" דווקא בעשייה. עד"ז שרש"י מזכיר כל פעם פשט וסוד ולפעמים רמז ודרוש משום שבסוד דווקא ישנו הפשט.

והמשיך לבאר "אלה תולדות נח" ורש"י אומר על זה "יש מרבתינו שדורשים אותו לשבח ויש מרבתינו שדורשים אותו לגנאי" מכאן רואים שישנו הפירוש ברש"י עפ"י פשוט ועפ"י פנימיות. כ"ק אד"ש הביא את הפסוק "דע את אלוקי אביך ועבדהו בלבב שלם" ואמר שהענין של האבה ויראה לא יכול להיות בלי לימוד פנימיות התורה והלא ישנם הפירושים גם בפשט רמז ודרוש, אך גם בסוד.

רש"י הרי בא לפרש פשוטו של מקרא, וכפי שאדמוה"ז אמר על פרש"י שהוא "יינה של תורה", מזה מובן שרש"י אינו מוכרח לפרש ע"ד הרמז והדרוש. אבל בהכרח שבכל עניין הוא אומר פשט וסוד.

כנ"ל ישנם שני הפירושים לשבח ולגנאי. הדורשים לשבח הוא מצד שנח בדורו היה צדיק אעפ"י שסביבתו הייתה גרועה מאוד וכפסק הרמב"ם שהרי הסביבה משפיעה ולכן אם יש סביבה גרועה אז כדאי ללכת אפילו למדבר שאין אף אחד. ונח היה צדיק בדור שכזה "כ"ש שאילו היה בדור של צדיקים היה צדיק יותר". והדורשים לגנאי הוא מצד שבדור של רשעים כמו של נח אזי היה צדיק בערך אליהם, אבל אם היה בדור של צדיקים "לא היה נחשב כלום".

כעת כ"ק אד"ש שאל כמה שאלות:

א. מה נוגע לי הפירוש של גנאי הלא התורה עיקמה 8 אותיות מפני לשון נקיה ופה הוא דורש לגנאי!?

ב. מה זה מוסיף לנו בעבודה?

[1] מפי הרה"ח ר' שלמה הכהן שיחי' זרחי אשר בשנת האבילות על אימו הרבנית ע"ה ריבוי פעמיים בתפילות בימי החול בכה הרבי.

[2] הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר ונדפס בהוספות ללקו"ש ח"ה עמ' 279. וגם בתו"מ חמ"א עמ' 192

ג. ומכיוון שזוהרים בלשון נקיה, מה התורה מספרת לנו את הסיפור של המבול שגנאי הוא. ובהקדים: הגמרא אומרת שהתורה עיקמה 8 אותיות משום לשון נקיה. והלא בפרשת שמיני ופ' ראה התורה אומרת בפירוש בהמה טמאה? והתירוץ שישנו חילוק בין סיפור להלכה. שבהלכה לא די הלכה פסוקה, אלא הלכה ברורה. ובסיפור דור המבול ונח ישנה הוראה הלכה למעשה. וכדי שיבואר לנו העניין מדוע מפרשים לגנאי, הנה בתורה אור, אין די חסדישע סדרה, כתוב העניין של מי נח - בפירוש לשבח - שזה הטרדות המבלבלים מעבודת ה', ונח התגבר על זה. וכעת קשה מדוע נח היה צריך להיכנס לתיבה? הרי "תלמיד חכם אין אור של גהינום שולט בו" אז ק"ו לחכם עצמו - לנח בוודאי לא יזיק לו המבול?.

אלא ידוע פירוש הבעש"ט שהעניין של התיבה תיבות התפילה. ומבאר עה"פ "ואל אמה תכלנה מלמעלה" שזהו ראשי תיבות "אלוקינו מלך העולם". היינו שגם נח היה צריך להגיע לעבודת התפילה, על אף היותו צדיק בדרותיו. והלא ניתן לטעון מי יכול להידמות לנח הצדיק בדרותיו ושיכנס אף הוא לתיבות התפילה?, זהו שפירש רש"י "יש שדורשים אותו לגנאי", שנח היה צדיק רק לפי דורו, וא"כ עבודתו שייכת לכל אחד וביכולתו להיכנס לאותיות התפילה. והרי לאחר שנח נכנס לתיבה והציל את נשיו ואת בניו ואת החיות וכו', עשה אח"כ עולם חדש. כמו"כ צריך להיות אצלינו שנעשה לפי דורנו מה שתובעים מאיתנו כעת, שזה לפי כוחותינו. וזוהי ההוראה מזה.

שיחה ב:

מצינו עוד מקום בפרש"י עניין של גנאי, הלאה בפרשתנו, ואף אחד לא נעמד ע"ז. 'ואת חצר מוות' פרש"י 'על שם מקומו דברי אגדה'.

מה היה קשה פה לרש"י שנצרך לפרש 'על שם מקומו'. וג"כ מה היה צריך להגיד שזה דברי אגדה?

בשלמא פרש"י קודם נותן טעם על השם "יקטן", "שהיה עניו ומקטין עצמו", ובזכות כך זכה להעמיד כל י"ג המשפחות הללו, זה מובן, משום שזהו הוראה לנו, שהרי זה היה לפני מתן תורה, ואז עוד לא היה המצווה שלא להיות בעל גאוה, ובכל זאת הוא היה עניו ומקטין את עצמו. ולכן רש"י אומר את זאת. וכן מה שפרש"י על "תירס - זו פרס" זה ג"כ מובן, מפני שלפנ"ז פירש "שבנה כורש שהי' מבני יפת בית שני". רק לא מובן, מדוע בחצר מוות רש"י אומר על שם מקומו ודברי אגדה ובאחרים הוא לא מזכיר שום דבר, וצ"ל מה היה פה קשה לרש"י.

אלא התירוץ הוא כך. מדוע נתנו לו שם שתוכנו לכאורה היפך הברכה, הלא בפשטות נותנים שם עם תוכן חיובי. אז רש"י מתרץ לבן חמש למקרא שהשם היה "על שם מקומו", והמדרש אומר מדוע קראו למקום חצר מוות כי הרי צריך להיות "שוב יום אחד לפני מיתתך" והרי לא ניתן לדעת מתי הוא 'יום אחד לפני מיתתך', אלא כל הזמן צריכים לעמוד במצב כזה של "שוב יום אחד לפני מיתתך". ומספר המדרש שבמקום חצר מוות לא היו אוכלים בשר ולא היו לובשים לבושים נכבדים, אלא לבושים פשוטים והיו אוכלים עשבי חצור שזה הי' דומה לחציר, והיו 'אויס געטאן' [בפועל מחוץ] לעולם. הם עזבו חיי שעה וחיו חיי עולם. ולכן קוראים למקום חצר מוות, שהם היו עומדים במצב כזה של חיי עולם ולא חיי שעה.

וכ"ק אד"ש דבר שכאן בארה"ב, ובפרט שהלבושים הם צ"ל כמנהג המדינה, אזי מלווים כסף בריבית, בהיתר עיסקא כמובן, כדי ללבוש לבושים כמנהג המדינה וגם בכדי שתבוא השכנה לבית ותראה את הבית צבוע בצבע יותר טוב מהבית שלה, ובמילא יהיה קנאת שעה, והיא תגיד לבעלה שגם ילווה כסף בריבית מרובה, וכמובן בהיתר עיסקא, כדי לצבוע את הבית יותר יפה וכדי שתכנס השכנה השנייה ותראה ותקנא וגם היא תגיד לבעלה אותו דבר. וככה זה יהיה מחיל לחיל

שיפוט רגל רח"ל ואף אחד לא ילווה לו וזה יגרום שהוא ג"כ יחסך מצדקה, משום שאין לו כסף. זוהי ההוראה מחצר מוות, ששם אכלו כרשינים וחציר עשבים, והיו אויס געטאן פון דער וועלט [בפועל הם היו מחוץ לעולם], ולכן קראו למקום חצר מוות. ומה שרש"י מוסיף "דברי אגדה" זה משום שאגדה מושך את הלב, ולכן רש"י מוסיף זאת כדי למשוך הלב ללמוד מהסיפור. ואח"כ דובר בעניין המהרש"א שעל פרשת בראשית. בעניין הנהרות אשור וכוש שבשעת הבריאה הם נקראו ע"ש העתיד, בשונה מנהר החוילה ששמו כן מששת ימי בראשית וכו'. ואח"כ דובר בעניין הלכה שיוצא מאן, מה שרש"י אומר שחצר מוות נקרא ע"ש מקומו לעניין שמות בניטין וכו'. אח"כ היה מאמר בניגון שיחה ד"ה "מים רבים וגו'" מיוסד על די חסידישע סדרה – התורה אור השבועי. בעניין מי נח, המדובר היה על שצריכים לעסוק בעבודת התפילה. ואח"כ היה שיחה בעניין תניא שמלמדים בראדיו [רדיו] שבכל דבר יש רע וטוב, ואילו אם לא היו קוראים את העיתון לא היו יודעים שיש שיעור תניא ברדיו, וזהו הטוב שבעיתון ובראדיו. והייתה שיחה ארוכה קצת. ובזה נגמר ההתועדות. היו שלש שיחות ומאמר בניגון שיחה.

אור ליום ו' במרחשון

בתפילת מעריב כ"ק אד"ש ירד לבית המדרש למטה להתפלל. משום שהיה סיום המשניות ליום השלושים של פטירת אימו הרבנית, שזהו היום ו' מרחשון. וזה בשונה מכל פעם שמתפללים בזאל למעלה.

שבת פר' לך לך י"א מרחשון [1]

הייתה התועדות, התחיל כרגיל בשעה 13.30 ונגמרה בשעה 15.15 גם הפעם ההתועדות התחילה שכ"ק אד"ש פתח חומש בפ' לך לך והתחיל לקרוא מילים ראשונות מהתחלת הסדרה מבפנים "ויאמר ה' אל אברם לך לך וכו'" ואח"כ אמר בע"פ. היו שלשה שיחות ומאמר בניגון שיחה.

יום ב' י"ג מרחשון

כ"ק אד"ש בשעת תפילת מעריב בקריאת שמע אמר פעמיים "ה' אלוקיכם אמת" בקול רם. בדרך כלל אומר פעם ראשונה בשקט ופעם שניה בקול, הפעם אמר פעמיים בקול רם. וזו פעם ראשונה שזה היה ככה.

שבת פ' וירא י"ח מרחשון [2]

ההתועדות הייתה כרגיל. דובר בעניין השייכות של פרשת השבוע לשבוע שחלף, שמיום ראשון ואילך נקרא ע"ש הפרשה של השבת. וכדברי אדמה"ז שצריכים ללמוד שיעור חומש של פ' השבוע. וג"כ שייך לשבוע הבא שמיניה מתברכין כולוהו יומין. ודובר בעניין מדוע דווקא ביום השלישי הי' וירא אליו וכו' ובהקדמה הביא העניין של חילוק קיום המצוות בין לפני מ"ת לאחרי מ"ת.

[1] תו"מ חמ"א עמ' 213 הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר ונדפס בהוספות ללקו"ש ח"ה ע' 297-
[2] הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר ונידפס בהוספות ללקו"ש ח"ה ע' 312 וכו' בתו"מ חמ"א עמ' 236

שיחה ב:

תרג"ג פ' וירא, בריגא, היה יום הולדת 4 או 5 לכ"ק נ"ע. ואימו הכינה אותו להיכנס לרבי הצ"צ לבקש ברכה. וכשנכנס בכה כ"ק נ"ע מדוע הקב"ה נראה לאברהם אבינו ולא לי, אמר לו הרבי הצ"צ, שיהודי בין צ"ט שנה שמחליט למול את עצמו מגיע לו שהקב"ה יראה אליו. גירסא אחרינא שיהודי צדיק בין צ"ט שנה שמחליט למול את עצמו אז מגיע לו שהקב"ה יראה אליו. וכ"ק אד"ש שאל על סיפור זה מדוע צריכים את הגירסא הראשונה וביאר את זה וכו'.

שיחה ג:

לכאורה קשה שאברהם אבינו לא קיים מצוות הכנסת אורחים, מפני שהם (המלאכים) לא היו צריכים לזה וכו' וכו'.

לאחמ"כ היה מאמר בניגון שיחה בעניין ההפטרה.

שבת זו כ"ק אד"ש התוועד עד שעה בערך 15.45.

שבת פרשת חיי שרה - שבת מברכים חודש כסלו[1]

התוועדות כרגיל בחומש. לבסוף ההתוועדות כ"ק אד"ש אמר: "כעת אפשר כבר להתעורר מהשינה...." וקם מכסאו ונכנס לחדרו כרגיל. אח"כ יצא לבית המדרש להתפלל מנחה כרגיל בכל שבת.

יום רביעי ער"ח כסלו

כ"ק אד"ש נסע לאוהל וחזר כעשרים דק' אחרי השקיעה, והתפלל אח"כ מנחה. אחרי כמה דק' התפללו מעריב ובין מנחה למעריב נכנס כ"ק אד"ש לחדרו. בר"ח שכ"ק אד"ש לא מתפלל לפני העמוד, קדיש דרבנן שלפני הווד בתפילת שחרית אומר את זה כ"ק אד"ש בתפילת מנחה לפני שמתחילים לומר 'אשרי'.

שבת פ' תולדות ב' כסלו[2]

התוועדות כרגיל בשעה 13.30 ונגמר בשעה 15.50

היו שלשה שיחות ומאמר בניגון שיחה.

התחלת השיחה השנייה הי' מאמר המוסגר בעניין שסידרו את השולחנות שורה אחת והשאר עמדו על הרגלים [בעקבות מורת הרוח הגלויה של הרבי בסיום ההתוועדות בש"ק שלפנ"ז מכך שממנמים בעת השיחות]. כ"ק אד"ש אמר שזה לא הי' כוונתו בזה, והזכיר כמה פעמים על כך שישנים באמצע ההתוועדות. וכ"ק אד"ש סיפר שהרבי הנשיא סיפר לו שבהתוועדויות אצל הרבי מהר"ש כשהיו כאלה שישנים, היו נותנים להם להריח "שאמריצעס", שזה ריח חזק שמעיר משינה עמוקה. ואז כ"ק אד"ש לא הבין מדוע סיפר לו זאת הרבי הנשיא, וכעת הוא מבין מדוע. וסיים כ"ק אד"ש, אם יהיה מי שירצה לקנא קנאת ה' צבאות יתן "שאמריצעס" להוא שישן להריח כדי שיתעורר מהשינה... אבל לצער יהודים שעה וחצי כדי שיעמדו על הרגליים זה לא הי' כוונתי, יותר טוב שיישבו וישנו "און זיי זאלן שלאפן גזענטרייהט...." [שימיכו לישון לבריאות...]. וע"כ זה מאמר המוסגר. אח"כ המשיך השיחה.

[1] נדפס בהוספות ללקו"ש ח"ה ע' 336 וכן בתו"מ חמ"א ע' 263

[2] הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר ונדפס בהוספות ללקו"ש ח"ה ע' 354 וכן בתו"מ חמ"א ע' 283

יום א' ג' כסלו

הענדל פוטערפאס (בשם נוסף-ליברמן) נכנס באותו יום ליחידות וכ"ק אד"ש אמר לו שיצייר ציור של 'ופרצת'. הענדל פוטערפאס אמר לכ"ק אד"ש שהוא לא יודע איך לצייר ופרצת, כ"ק אד"ש אמר לו שזה כבר כמה שנים שמדברים בעניין 'ופרצת' ולא יודעים איך לצייר! אז הענדל אמר לכ"ק אד"ש שהוא יודע מה זה, אבל איך לצייר על הנייר הוא לא יודע.... כ"ק אד"ש הסביר לו איך לצייר. וכך הוא: נהר שיש בו חומה שנמצאת כדי לעצור את המים מצד סיבות שונות, כאשר המים מתחזקים ויש פרץ חזק, הם פורצים את החומה ואז הם משקים את השדות והעצים, מצמיחים פירות והאדמה צומחת. וזה ציור של 'ופרצת'.

יום ג' ה' בכסלו

היום בתפילת שחרית כשכ"ק אד"ש התפלל לפני העמוד כרגיל. באמצע התפילה נכנס החתן "שפילמן", כדי שכ"ק אד"ש יראה אותו. והוא נעמד ע"י ארון הקודש שבשעה שכ"ק אד"ש פוסע את הג' פסיעות שאחרי תפילת לחש - יראה אותו, וכך היה. לאחמ"כ ניגש הרבי לעמוד כדי להתחיל חזרת הש"ץ. וממש לפני שהתחיל חזרת הש"ץ פנה כ"ק אד"ש לצד החתן ושאל אם הוא מתפלל עם המניין, החתן ענה שלא. כ"ק אד"ש פנה לצד של ר' שמואל לויטין ושאל אם יש פה רב. ר' שמואל לויטין אמר שאחרי חזרת הש"ץ החתן יצא מפה ויגידו תחנון, ואמר כ"ק אד"ש: אבל לחזרת הש"ץ הוא יכול להישאר פה. וכך היה. אחרי חזרת הש"ץ החתן יצא ואמרו תחנון. (ושמעתי מהחברה שר' שמואל לויטין אמר: מדוע אמרתי שהחתן ייצא? זה דבר פשוט שאם החתן נמצא, לא צריכים להגיד תחנון. אלא מפני שכ"ק אד"ש שאל, ראיתי שכ"ק אד"ש רוצה להגיד תחנון, לכן אמרתי שהחתן יצא (כ"ק אד"ש ג"כ שאל אם נמצא פה החתן השני-התכוון על משפחת דרייזין)).

יום א' י' כסלו

יום גאולת אדמו"ר האמצעי. ר' שמואל לויטין נכנס ליחידות לכ"ק אד"ש אחרי תפילת מנחה בשעה 15.30 וכ"ק אד"ש אמר לו שיתוועדו. וכ"ק אד"ש נתן עשר דולר עבור משקה ועשו הגרלה על השטר.

יום ג' יב' כסלו

בתפילת מנחה כשכ"ק אד"ש התפלל לפני התיבה, בחזרת הש"ץ בברכת "השיבה שופטינו" וכן במילים "הוסר ממנו יגון ואנחה" כ"ק אד"ש התאפק מלבכות, ובכל ברכת "שמע קולינו" כ"ק אד"ש התאפק מלבכות.

יום א' יז' כסלו

בתפילת מנחה לפני שהתחיל כ"ק אד"ש אשרי החתן שלמה קובין לא הי', וכ"ק אד"ש חיפשו ולא מצאו באותו רגע. ולפני חזרת הש"ץ החתן הופיע וגמר שמונה עשרה לפני שכ"ק אד"ש התחיל חזרת הש"ץ. וכ"ק אד"ש לא חיפש יותר, ומיד לאחר חזרת הש"ץ התחיל לומר תחנון, והחתן מיד יצא מבית המדרש.

יום א' כד' כסלו

אחרי תפילת מנחה שכ"ק אד"ש התפלל לפני התיבה. לפני "עלינו" ר' זלמן דוכמן הדליק נר א' דחנוכה ובשעת מעשה כ"ק אד"ש הסתכל לכיוון המנורה.

שר' זלמן דוכמן גמר להדליק, כ"ק אד"ש פנה עם הפנים לתיבה והסתכל בסידור. בעת ששרנו הנרות הללו כ"ק אד"ש אמר ג"כ הנרות הללו בשקט. וראיתי שכ"ק אד"ש האט זאך גישאקולט [=התנועע] לפי קצב הניגון וזה היה מאוד חלש כמעט שלא הכירו שמתנועע. ובמילים האחרונות של הנרות הללו "ועל ניסיך ועל נפלאותיך ועל ישועתיך" כ"ק אד"ש עשה עם הראש אחד אחרי השני כמה פעמים במילים הנ"ל.

יום ב א דחנוכה כה כסלו

בתפילת שחרית לאחר שכ"ק אד"ש פסע את הג' פסיעות בסיום תפילת עמידה כ"ק אד"ש הביט איך שהגר דולק במנורה של חנוכה. וכן לפני שהלך לחדרו הביט עוד פעם על הגר שדלק במנורה של חנוכה.

[חנוכה בכלל אחרי גמר כל תפילה לפני שכ"ק אד"ש הולך לחדרו היה מסתכל על נרות חנוכה. וכן בשעה שר' זלמן מברך ומדליק היה מסתכל כיצד הוא מדליק ומברך. בנר ה' דחנוכה, בנר חנוכה שבמוצש"ק, ובנר האחרון של חנוכה ג"כ שרים את הניגון הנרות הללו אחרי שר' זלמן דוכמן מדליק הנרות].

אור ליום ו' - ו' טבת

כידוע שהנהלת הישיבה נכנסת פעם בחודש לכ"ק אד"ש ולבסוף כל חברי ההנהלה יוצאים ורק ר' שמואל לויטין נשאר. אחד מהדברים היו שר' שמואל לויטין שיבח את אנ"ש שעוסקים בפעולות, כ"ק אד"ש ענה לו "איר טעריסט איר מיט דעם [=ומזדנעים מזה]?" זה כבר משנת תשט"ו שכל השערים נפתחו לפני משיח רק צריכים ללמוד חסידות ולהפיץ חסידות שכעת בזמן הזה אין מניעות ועיכובים שיעכבו מללמוד חסידות, בכל מקום נותנים רשות ללמוד חסידות [וכ"ק אד"ש אמר איזה מקומות] וג"כ בארץ ישראל לומדים חסידות בכל מיני בתי מדרשות [וכ"ק אד"ש אמר], אפילו במקום פלוני (אינני יודע איזה מקום זה) נותנים ללמוד חסידות. למרות שלמדו את הניגון של ופרצת רק בשנת תשי"ח, אבל השערים נפתחו בשנת תשט"ו. וכאשר בשבת יושבים מאתיים אנ"ש ושומעים חסידות בהתוועדות, אם הם היו לאחמ"כ הולכים לבתי כנסיות בכל מקום שהם ולומדים עם הקהל חסידות, אזי מתקיים הכוונה של ו'פוצו' מעיינותיך חוצה ומשיח הי' בא. [כ"ק אד"ש אמר] מי שהולך ומי שילך ללמוד חסידות בבתי כנסיות אז יהיה טוב בגשמיות וברחניות. בעניין לעסוק ב'פוצו מעיינותיך חוצה" [אז כ"ק אד"ש] אמר "חוצה" בכל העניינים.

יום ג' י' טבת

בסליחות כ"ק אד"ש בכה בכיות נוראות ולא היה יכול להתאפק בשום אופן. ובסוף הסליחות "ברחמנא דעניי" וכו' כ"ק אד"ש עשה עם היד חזק שישיירו במרץ.

יום ג' יז טבת

כ"ק אד"ש ניגש לתיבה בתפילת מנחה. על יד הארון קודש הי' זרוק על הרצפה בדלי סיגריות. ולפני שכ"ק אד"ש פסע את הג' פסיעות שקודם תפילת עמידה וג"כ בסיום תפילת עמידה שכ"ק אד"ש פסע את הג' פסיעות, הביט ע"ז חזק. ובשעה שכ"ק אד"ש ניגש לתיבה להתפלל תפילה בציבור (חזרת הש"ץ) כ"ק אד"ש התכופף והרים את בדלי הסיגריות והניח על השולחן שע"י הארון קודש מצד שמאל[1].

[1] את הסיגריות לקח לעצמו הת' ישראל הכהן סוסבר מכיוון שנגע בהם כ"ק אד"ש.

בשבת זו הגיע קבוצה של סטודנטים לפגישה עם חב"ד. כ"ק אד"ש מיד בתחילת ההתוועדות דיבר בנוגע אליהם במשך כשלוש שיחות. אח"כ כ"ק אד"ש התחיל לומר את השיחה כבכל שבת על פרשה. בשיחה השלישית כ"ק אד"ש מאוד בכה. הוא דיבר בנוגע לעניין 'וייאנחו בני' מן העבודה ויזעקו ותעל שוועתם וכו' שמתי שהיה ו'יאינחו' אז היה 'ותעל שוועתם'. פה כ"ק אד"ש מאוד בכה [2] ואמר "גענוג אויבען שוין ניט אריבערט טראגון" [מספיק!, משמיים עדיין לא מספיק?!] [3] וכ"ק אד"ש נאנח מאוד חזק ובכה.

יום א כ"ב טבת

כנסתי פעם הראשונה להיכל קדשי הקדשים ליחידות לכ"ק אד"ש ביום א' כ"ב טבת, בלילה בשעה עשרים לשתיים עשרה (23:40). וזה כבר הי' אור ליום ב' כ"ג טבת. (בכלל בר"ח שכ"ק אד"ש לא מתפלל לפני התיבה, כ"ק אד"ש נכנס לתפילת שחרית אחרי שיר של יום [4], ונשאר עד אחרי תהילים [5]). ולפני תפילת מנחה בשעה שמתחילים אשרי, כ"ק אד"ש אומר קדיש דרבנן [6]. ובתפילת מנחה בשעת חזרת הש"ץ פתוח לפני כ"ק אד"ש הסיודור והמשניות וכ"ק אד"ש אומר משניות במשך כל חזרת הש"ץ. ומתי שצריכים לדפדף את הדף בסיודור לאיפה שהחזן אוחז בחזרת הש"ץ אז כ"ק אד"ש הופך את הדף ובינתיים אומר משניות.)

שבת פ' וארא מבה"ח שבת

באמצע ההתוועדות ניגש ר' יונה איידלקופ לכ"ק אד"ש לבקש ברכה עבור המלווה מלכה שהוא עושה במוצש"ק עבור חדרי תורה אור (מסגרת לימודי קודש בשעות הפנאי לבני נוער באה"ק). ונתן לו ברכה בעניין זה ואמר לו שיכריז כעת לפני כולם באמצע ההתוועדות שהוא מזמין את כולם למלווה מלכה. [כ"ק אד"ש חייך ואמר לו] שיכריז ג"כ באיזה מקום זה, והכתובת של זה. והוסיף שיכריז שאת המלווה מלכה עושה ר' יונה איידלקופ הנקרא ר' יונה עושה אידישקייט' וכ"ק אד"ש חייך בשעת מעשה. אח"כ ניגש ר' אברהם שמטוב לכ"ק אד"ש ומסר לו בקבוק משקה בעבור איזה עניין. אח"כ נתן

[1] תו"מ חמ"ב עמ' 107.

[2] שם עמ' 115 ובהערה 61.

[3] לשלימות העניין נצטט ההנחה כפי שהיא בשיחו"ק: "ועד"ז בכללות העניין ד'אני שינה בגלותא' ויש ניסיונות וכו', וע"י א קרעכץ [האנחה] שקשה לו וכו' פועל הגאולה. ע"ד ויאנחו כנ"ל ותעל שוועתם'. ואה"נ שמבואר שעבודת הגלות עם ניסיונות יש בזה תענוג למע' עד כדי כך אז מ'זאגט אמאל שאין הקב"ה רוצה להביא את הגאולה מצד התענוג שיש לו מצד העבודה במשך זמן הגלות. הנה בשעה עס קומט א קרעכץ פון א אידן פון פשיטות הנשמה, אז אין מסתכלים כלל למע' בהתענוג שבגלות, וע"ד שהיה ב'ויאנחו' וואס דורך א קרעכץ האט מען ג'פועלט' ותעל שוועתם כו'. ועד"ג גם עכשיו אז דורך א קרעכץ, מוותרים מלמע' על התענוג בגלות, ופועלים אז ער נעמט ארויס פון גלות לגאולה למטה מי' טפחים. ובהקשר לזה תמהה הרבי בבכי האם משמיים לא הספקו בכל עבודת הגלות עד כעת.

[4] הערת המו"ל: אולי קריה"ת היה שומע בנפרד, מוקדם יותר מהמניין הקבוע.

[5] להגיד קדיש יתום בציבור.

[6] ראה לעיל יום רביעי ער"ח כסלו.

לכ"ק אד"ש עוד בקבוק עבור עניין אחר, בשעה שנתן את הבקבוק משקה השני [לר' אברהם שמתוב] כ"ק אד"ש אמר לו משהו בחיור. ואח"כ לקח הבקבוק ונתן לר' יונה איידלקופ עבור המלווה מלכה. ר' יונה איידלקופ ניגש עם בקבוק יין משלו, וכ"ק אד"ש עשה עם היד שלא צריך לתת את זה ואמר לו "איך גיב דיר מאיינע זאך וואס גיט איר מיר אייערע?!"¹ אני נותן לך דבר שלי ואתה נותן לי משלך?![(הסדר הוא שבד"כ מכניסים לרבי משקה שלך והמזכיר נכנס עם הבקבוק להתוועדות, ובסיום ההתוועדות הרבי מחלק זאת בחזרה למי שהכניס. בהזדמנות זו הרבי נתן בקבוק משקה נוסף לר' יונה איידלקאפ בנוסף למה שהוא עצמו הכניס לרבי וע"ז אמר וכו'). מתי ששמעון לאזרוב נהי' חתן (אז כמנהג הידוע שהחתן ניגש בשבת במהלך התוועדות לכ"ק אד"ש ומוסר לו בקבוק משקה וכ"ק אד"ש נותן לו לחיים מבקבוק זה) הוא ניגש לכ"ק אד"ש ומסר לו את הבקבוק משקה. בשעת מעשה הוא לא יודע מהמנהג הקבוע ועזב את הבקבוק אצל כ"ק אד"ש. אז כ"ק אד"ש סימן לו עם היד שיחזור לקחת את הבקבוק (כמנהג הרגיל שכ"ק אד"ש נותן לחיים ומחזיר את הבקבוק). ואמר לו שהוא צריך להיות שמח. באותו שבת ששמעון לאזרוב ניגש ג"כ ר' ברוך שיפרין ניגש לתת בקבוק יין גדול לכ"ק אד"ש יחד עם כוסית קטנה כדי שימזוג לו, אז כ"ק אד"ש חיך ואמר שייקח כוס גדולה. וכ"ק אד"ש מזג לו כוס מלא והוא אמר לחיים, וכ"ק אד"ש החזיר לו את הבקבוק יין כרגיל.

שבת פ' בא

התוועדות כרגיל.

אחד ניגש עם בקבוק משקה קטן לכ"ק אד"ש עבור איזה עניין (כנהוג פה) אז כ"ק אד"ש אמר לו שיביא בקבוק גדול. ולא היה בשעת מעשה בקבוק גדול מלא, אז לקחו שני חצאי בקבוקי יין ושפכו מבקבוק אחד לבקבוק שני כדי שיהיה בקבוק מלא והגיש את זה לכ"ק אד"ש. כ"ק אד"ש חיך ומזג לו כוס גדולה מלאה יין, ואח"כ ג"כ מזג לו מתוך הבקבוק הקטן שהגיש לכ"ק אד"ש.

אור ליום ד' י' שבט

כ"ק אד"ש התפלל לפני התיבה כרגיל. בד"כ מתפלל למעלה בבית מדרש, וכעת כ"ק אד"ש התפלל תפילת ערבית בבית מדרש למטה. מסביבו היה עיגול מוקף עם שולחנות ובפנים העיגול הזקנים עמדו.

באמצע תפילת מעריב שכ"ק אד"ש אחז כבר ב'עלינו' אחד מילדי הישיבה בבעדפורד צילם את כ"ק אד"ש. וכ"ק אד"ש כנראה לא היה מרוצה מזה והסתכל לצידו של הילד מיד אחרי שצילם. בסוף התפילה כנראה שאחד אמר קדיש והי' קהל גדול אז לא היו יכולים להרגיש בזה וכ"ק אד"ש הרגיש בזה והתעכב בשעת מעשה ושאל אם כבר גמר להגיד קדיש.

יום ד' י' שבט

כ"ק אד"ש לא נסע לציון של כ"ק אדמו"ר בעל ההילולא! ההתוועדות[1] התחילה בשעה שמונה שלושים (20:30) כרגיל, ונגמר בשעה שלוש ועשרה (03:10). היו כאחד עשרה שיחות, ומאמר 'באתי לגני'.

בשיחה א': דובר אודות בעל ההילולא.

בשיחה ב': התחיל לומר אצלי בפרטות מוכרח אני להגיע היום לסיים, ניט פאר קיין אידן גידאכט [=לא על אף יהודי (מפני האבילות על אימו הרבנית ע"ה)]. כ"ק אד"ש המשיך לומר שמגיד סיום על גמ' מס' מכות שבלשון עם קוראים למסכת זו מלקות ומסכת זו מסיימת בשני סיפורים שעניינם דברי נחמה.

בשיחה ג': כ"ק המשיך הסיים.

שיחה ד: התחיל לומר שכעת נדפס ספר הזיכרונות מבעל ההילולא חלק שני. ובספר יש ג"כ מתורות הבעש"ט. וע"ז כ"ק אד"ש נעמד לומר נקודה מתורת הבעש"ט שכתוב בספר הזיכרונות חלק שני: הבעש"ט אומר פי' על הפסוק 'יורדי הים באוניות עושי מלאכה במים רבים' אז פי' הפשוט של אונייה הוא כפשוטו. וישנו פי' שזה מלשון תאניה ואניה שזה עניין בכי וכו' וכו' וכו' [2].

שיחה ה: המשך הסיום.

(אם היה עוד שיחה אינני זוכר כעת)

לאחמ"כ היה המאמר באתי לגני וכו' וכו'.

אח"כ היה עוד שיחה בהמשך הסיום ובשיחה זו כ"ק אד"ש בכה.

ואח"כ היה שיחה כנראה שכ"ק אד"ש דיבר הנוגע לחינוך ילדים, וכ"ק אד"ש דיבר מאוד חריף ואמר שישנו דין בחושן משפט שאסור להושיב דינים בעלי בתים. כ"ק אד"ש הסביר מדוע שאם הוא בעל עסק אז הוא מסתכל אחרת מכפי שצריך. והי' בזה אריכות גדולה. כ"ק אד"ש סיים שבוודאי ההוא לא יצליח דער אויבישטער וועט זאך ניט לאוזן [=הקב"ה לא יאפשר לזה] (היה כזה ביטוי).

ואח"כ היה עוד שיחה בעניין הסיום ואח"כ היה שיחה בעניין המגבית.

ואח"כ היה שיחה לתרץ איזה שאלה.

ואח"כ היה שיחה בעניין יהודי רוסיה וג"כ ברכה, וכ"ק אד"ש התאפק מלבכות בשעת מעשה.

אח"כ היה ברכה בעבור כפר חב"ד. בשעה שדובר בעניין יהודי רוסיא כ"ק אד"ש מסר בקבוק

משקה לר' זלמן דוכמן ולר' שמואל לויטין וכ"ק אד"ש אמר להם שיחלקו בשם יהודי רוסיה.

ואח"כ כ"ק אד"ש שאל את ר' זלמן דוכמן אם גמר לחלק את כל המשקה, אמר שהשאר קצת,

כ"ק אד"ש אמר לו שיחלק הכל.

אחרי שכ"ק אד"ש דבר אודות יהודי רוסיה ציווה לנגן "ניע זוריצועי כלאפציו" וכ"ק אד"ש עשה

מאוד חזק עם הראש שירקדו במרץ רב. מיד לאחמ"כ ציווה לנגן אבינו מלכינו.

בשעת המגבית כ"ק אד"ש אמר שירשמו את השם בצירוף שם האם והוא יזכיר על הציון של בעל

ההילולא.

ר' יואל כהן ניגש לכ"ק אד"ש לבקש ברכה [3] כ"ק אד"ש מזג לו לכוס ממשקה של כ"ק אד"ש וג"כ

נתן לו חתיכה מזונות עבור אשתו ואמר לו שיגיד לאשתו שזה בשמי.

המזונות שנשאר על שולחן ההתוועדות אמר כ"ק אד"ש לר' דוד רסקין שיהי' זה עבור

ההתוועדות בשבת. ובשעה שכ"ק אד"ש יצא מהתוועדות אמר לנגן ניגון (רק בעת התוועדות לבש

סירטוק משי).

שבת פ' בשלח

ההתוועדות התחילה כרגיל וכ"ק אד"ש ציווה לתלמידי ישיבה במונטריאול לומר לחיים ולנגן ניגון.

הלשון היה "אזוי ווי די תלמידים געפינען זאך דא זאלן זיי זאגן לחיים און זאגן א ניגון" [=מכיוון

שהתל' נמצאים כאן יגידו לחיים וינגנו ניגון].

יום ב ט"ו שבט

כ"ק אד"ש נסע לאוהל על הציון בשעה 12.30 וחזר בשעה 17.20 בערב. זה היה כחצי שעה

לאחר השקיעה וכ"ק אד"ש התפלל מנחה עם הנעלי גומי שנסע איתם לאוהל (כל פעם שכ"ק

[1] כללות העניין תו"מ חמ"ב עמ' 155 ואילך.

[2] שם עמ' 159

[3] מפי השמועה כנראה לחזו"ק, שהיה אז עשור מחתונתו.

אד"ש חוזר מהציון אז לפני שיוצא למנחה היה מחליף את הנעלי גומי לנעלים שהולך בהם כל פעם). אחרי מנחה כ"ק אד"ש נכנס לחדרו והחליף את הנעליים ונכנס לתפילת מעריב. אח"כ כ"ק אד"ש נסע לבית עם המכונית, וחזר בחזרה ל. 770 וזה הפעם הראשונה בזמני שכ"ק אד"ש חזר ל. 770 לאחר ששכר חזר לבית אחרי יום שהיה בציון (כל פעם שכ"ק אד"ש נוסע הביתה אחרי מעריב ביום שנסע לציון אז כ"ק אד"ש נשאר בבית ולא חזר באותו לילה ל. 770).

יום ד' ז' שבט

בתפילת מנחה שכ"ק אד"ש התפלל לפני התיבה אז בחזרת הש"ץ כ"ק אד"ש התאפק מלבכות בברכת 'על הצדיקים' נעצר כ"ק אד"ש מרוב בכי וג"כ בברכת 'ולירושלים עירך'.

שבת פ' יתרו [1]

התוועדות כרגיל. רש"ג ניגש לכ"ק אד"ש עם בקבוקי יין זה הי' עבור הדינר של הישיבה שהי' צריך להיות למחרת ביום ראשון. וכ"ק אד"ש ציווה להכריז שמזמינים את כולם ואת הכתובת, ושיגידו ניגון. וכ"ק אד"ש התבטא שיהי' השתתפות גדולה במגבית "זאל מען ארויס נעמען די באהאלטענע זעקלאך וואס מיר באהאלט צוליב די טאקסעיס אדער צוליב די ווייאב" [=צריך להוציא החסכונות הכמוסים שמסתירים עבור טאקסעס או עבור האישה].

מוצש"ק פ' יתרו

אחרי שכ"ק אד"ש גמר את הקדיש האחרון מתפילת מעריב אז ר' יוסף וויינבערג התחיל לומר קדיש ור' יוחנן גורדון התחיל להבדיל על הכוס ולא שמע שר' יוסף וויינבערג אומר קדיש. כ"ק אד"ש סימן לו עם היד שיעצור מלהבדיל עד אחרי הקדיש והוא לא הבין והמשיך להבדיל. כשגמר יוסף וויינבערג את הקדיש אז כ"ק אד"ש אמר שיתחיל מהתחלה להבדיל והוא אחז בשעת מעשה עוד לפני ברכת ההבדלה.

יום ב' כ"ב שבט

בשעת התפילה שכ"ק אד"ש אחז ב'והוא רחום' לקח את שני הציציות שמלפנים ואחז אותם בידי כמו בברכת ברוך שאמר ובאבינו מלכינו (נדמה לי) שעזב אותם.

שבת פ' משפטים

באמצע ההתוועדות [2] ניגש ר' יוחנן גורדון לכ"ק אד"ש עם בקבוק משקה עבור מגבית של הגמ"ח [3]. וכ"ק אד"ש אמר שיכריז כעת מתי זה יהי' והכתובת. והוסיף שיכריז כמו שהוא רגיל עם שטריימל ועם סיפור ועם כל ה-הו הא. לבסוף כ"ק אד"ש אמר לו שיגיד לחיים ושייתן ברכה. ובירך ר' יוחנן שהרבי יוליק אותנו עם משיח במהרה בימינו, וכ"ק אד"ש ענה אמן. ובשעה שר' יוחנן סיפר הסיפור חייך כ"ק אד"ש.

[1] ראה תו"מ חמ"ב עמ' 246.

[2] ראה תו"מ חמ"ב עמ' 262.

[3] כל שנה במוצש"ק פר' משפטים עורכים מגבית לחברת גמ"ח בקשר לפסוק בפרשה 'אם כסף תלווה את עמי'.

יום א' כ"ח שבט

היחידות נגמרה בשעה 2.30 בלילה האחרון היה חיים איצקה קוגול הבעל של ביתו של ר' אברהם דריזין. הוא נכנס בערך בשעה 23.00 ויצא בשעה 2.30 בלילה. וכ"ק אד"ש נסע לבית בשעה 2.45 בלילה.

יום ב' כ"ט שבט ער"ח אדר א

כ"ק אד"ש נסע לאוהל בשעה 12.30 וחזר בשעה 17.30 כערך עשרים דק' אחרי השקיעה התפללו מנחה ואח"כ כ"ק אד"ש נכנס לחדר לחמש דקות ויצא אח"כ לתפילת ערבית. לפני שכ"ק אד"ש נעמד שמונה עשרהפנה עם הראש לצד החזן, היה נראה שכ"ק אד"ש לא רצה להתחיל שמונה עשרה עד שיתנו דפיקה בשולחן להזכיר על "יעלה ויבוא", ונתנו מיד דפיקה על השולחן וכ"ק אד"ש נעמד לשמונה עשרה.

יום ד' ר"ח אדר א

ר' שמואל פרוס קיבל הגבהה במניין של כ"ק אד"ש ולפני כן בירך ברכת הגומל [היה זה לאחר שהצליח לצאת ממאחורי מסך הברזל, ולראשונה להיות אצל הרב] ובשעת מעשה הוא הי' מאוד נרגש ונרעש ולא הי' יכול להמשיך את הברכה. כ"ק אד"ש עזר לו ואמר 'לחייבים טובות...' ור' שמואל פרוס אמר אחרי כ"ק אד"ש, והמשך הברכה עזר לו אחד מאנ"ש.

שבת פ' תרומה[1]

ר' יונה איידולקופ ניגש לכ"ק אד"ש באמצע ההתוועדות עם בקבוק משקה אחד עבור ועד כפר חב"ד, ואחד עבור יהודי רוסיה שצריכים לצאת ויתיישבו בכפר חב"ד ב' שצריכים לבנות. וג"כ ניגש לפני כן אביו של החתן פנחס קונין, שבאותו שבת האופרפינעש שלו, לכ"ק אד"ש עם שני בקבוקי משקה. בקבוק אחד השאיר כ"ק אד"ש לעצמו ובקבוק זה נתן כ"ק אד"ש לר' יונה איידולקופ שימסור את זה לאיש פרטי (נדמה לי שזה שז"ר) עבור שיבנה את כפר חב"ד ב. כ"ק אד"ש אמר לר' יונה איידולקופ מדוע רק כעת הוא נתן את המשקה, ואמר משום שהוא חיכה לצאתכם לשלום, אז כ"ק אד"ש אמר לו "איז אזוי גערינג פארט מען דאס אוועק" [=כ"כ מהר נוסעים בחזרה?!].

יום ג' ז' אדר א

ר' יונה איידולקופ נסע באותו ערב אחרי תפילת מעריב. החבר'ה התחילו לרקוד אתו לפני שנסע לשדה התעופה ויצאו בריקוד למדרכה של 770. כ"ק אד"ש הרים את הווילון של חלון חדרו והסתכל איך שרוקדים בערך חמש דק'.

שבת פ' תצווה[2]

באמצע שיחה א' כ"ק אד"ש שאל מה רש"י צריך לכתוב בד"ה 'ואתה תצווה' מה זה מוסיף? הלא רש"י נעמד על פירוש המילה זך שבפסוק, שמשמעותה בלי שמרים. ומדוע רש"י צריך להביא בד"ה את תחילת הפסוק "ואתה תצווה"? כ"ק אד"ש נעצר ואמר שאפסיק פה, ותחשבו תירוץ על זה מפני שאני רואה שהקהל ווערט אנשלאפון און איך האב אויף דעם גיהארעוועט א נאכט

[1] ראה תו"מ חמ"ב עמ' 272.

[2] ראה תו"מ חמ"ב עמ' 280 בהערה 1.

[=שהקהל ישנוני, והתייגעתי על זה לילה שלם] (איר וועט דאס מאכן שנעלער [=תעשו זאת מהר] נדמה לי שגם זה כ"ק אד"ש אמר אבל זה לא ברור לי).

יום ב' י"ג אדר א'

בתפילת מנחה בעת שכ"ק אד"ש התפלל חזרת הש"ץ בברכת "על הצדיקים" במילים "לא נבוש כי כך בטחנו" כ"ק אד"ש התאפק מלבכות וג"כ בברכת "שמע קולנו" ובברכת "רצה". ובסוף "מודים". ובברכת "שים שלום" במילים "כי באור פניך" התאפק מלבכות ונאנח בשעת מעשה, ובכל מקום שכ"ק אד"ש מתאפק מלבכות כמעט שלא הי' יכול להגיד את המילים. התפלל כ"ק אד"ש מעריב בשעה 19.20 ולא כרגיל בשעה 18.45. (פנקס זה נגמר י"ז אדר א חורף תשכ"ה).

****

יום ג' כא אדר א'

בתפילת שחרית שכ"ק אד"ש התפלל חזרת הש"ץ אז בברכת "ולמלשינים" כ"ק אד"ש התאפק מלבכות, וג"כ בברכת "שמע קולנו" ו"רצה" עד סוף ברכת "שים שלום" ובשעת מעשה כ"ק אד"ש אמר בקושי את הברכות.

שבת פ' תישא

באמצע השיחה שכ"ק אד"ש הביא את הגמרא שבמסכת 'בבא בתרא' 'רבש"ע במה תרום קרנו של ישראל?' ובמילים אלו כ"ק אד"ש התאפק מלבכות[1].

שבת פ' ויקהל[2]

באמצע המאמר שהי' בניגון שיחה כ"ק אד"ש נתן הוראה שילמדו את הלוקוטי תורה לפי פרשת השבוע. ולא שהיה' בתור לוהו ופורע, ולא יסמוך על היצר הרע שבוודאי יהי' 'בעל תשובה' להזכיר לו להשלים הלימוד שהחסיר. וג"כ את הדרושים של שיר השירים יחלקו את זה, ומתי שיגמרו את פרשת זאת הברכה יגמרו ג"כ את הדרושים שעל שיר השירים. ומי שיקיים את זה אז יהיה כלי לברכת שנה החדשה וג"כ לשנה זו.

אחרי ההבדלה בשעה שהרב חודקוב נכנס לכ"ק אד"ש אמר לו 'שהוא מתכוון לזה ברצינות גמורה'. וכ"ק אד"ש חזר על זה שלש פעמים. (כנראה שהרב חודקוב שאל מאיזה גיל חל החיוב) וכ"ק אד"ש אמר שלושה עשרה, שמונה עשרה, עשרים (כלומר שהיה נראה שבשעת מעשה כ"ק אד"ש החליט שחיוב הוא מגיל עשרים וכ"ק אד"ש ג"כ אמר שכל המקדים הרי זה משובח). וכ"ק אד"ש ג"כ אמר לרב חודקוב שדרושים של יו"ט וואס געפינען זאך אונטער אבעפול פון הסדרה קען מען דאס לערנען צוזאמן מיט די סדרה אדער אין יו"ט גופא [הדרושים על חגים שנמצאים בסיום הדרושים שעל הפרשה, ניתן ללומדם עם הדרושים שעל הפרשה, או בחג עצמו].

[1] פרט זה אינו נמצא בהנחה שבתו"מ.

[2] ראה תו"מ חמ"ב עמ' 306 ואילך.

שבת פרשת פקודי [1]

בתפילת שחרית אחרי התפילה ר' זלמן דוכמן הכריז שכ"ק אד"ש יעשה בהתוועדות סיום על ספר שמות שבלקוטי תורה, ואמר שמכיוון שמכריזים כעת דברים טובים אז נכריז ג"כ שביום ראשון ישנו קהל גדול בלימוד [היינו בשיעור בלקו"ת]. ובשעת מעשה כ"ק אד"ש חיך. כ"ק אד"ש עשה קידוש. כ"ק אד"ש עשה בהתוועדות סיום על ספר שמות שבלקוטי תורה. בשבת הקודמת אמר כ"ק אד"ש שהלקוטי תורה החדשים שיצאו לאור שיסדרו שיהיה בזול כדי שכולם יוכלו לקנות. ולכן כ"ק אד"ש ציווה על שנים עשר מאנ"ש שיתנו כל אחד אלף דולר לסבסוד הספרים.

בשבת פ' פקודי כ"ק אד"ש נתן להם ברכה [2]. ולאחמ"כ כ"ק אד"ש אמר שאלו שסיימו השבוע את א חסידישע סדרה שיגידו לחיים ויתחילו ניגון. ופתאום כ"ק אד"ש התחיל לעודד עם הידיים ואף כ"ק אד"ש קם מכיסאו ומחה כפיים ועודד עם הידיים מאוד חזק כדי שירקדו, וזה היה בערך כחמשה דק'. ואף לאחר שכ"ק אד"ש התיישב המשיך לעודד עם הידיים ועם כל הגוף כדי שירקדו. ובסוף ההתוועדות כ"ק אד"ש עוד פעם הזכיר ההוראה שילמדו לקוטי תורה. בתפילת מנחה אחרי שגמרו וכ"ק אד"ש התחיל לצאת מבית הכנסת לחדרו ר' זלמן דוכמן התחיל לשיר בקול רם 'הושיעה את עמך' וכ"ק אד"ש צחק ועשה עם היד שירקדו ורקדו ע"י חדרו הק' (זה הי' ב'הול' תיכף שנכנסים 770). ורקדו עד שכ"ק אד"ש יצא מחדרו ללכת הביתה בעת שיצא וראה שרוקדים כ"ק אד"ש חיך מאוד חזק.

יום ה' ז' אדר ב

נכנסתי להיכל קדשי הקדשים פעם שנייה עבור יום ההולדת הייתי משך שלש דק'.

שבת פ' ויקרא

נגשתי לכ"ק אד"ש באמצע ההתוועדות עם בקבוק משקה עובר אחותי [3] שהולידה בן למז"ט [4]. כ"ק אד"ש מזג לי לחיים מהבקבוק שנתתי ואמר לי לחיים ולברכה ושאלך את המשקה פה בהתוועדות. כ"ק אד"ש גם השבת אמר מי שסיים את הפרשה של לקוטי תורה השבועי יגיד לחיים. וכ"ק אד"ש נתן ברכה ביתר שאת וביתר עוז לאלו שנתנו את האלף דולר עבור הלוקטי תורה כדי שיוכלו למכור את זה בזול.

יום א' י' אדר ב

היום כ"ק אד"ש נסע בלילה הביתה בערך בשעה שמונה ולא חזר בחזרה ל770. וזה בזמני פעם ראשונה שכ"ק אד"ש נוסע ביום סתם בערב בשעה שמונה הביתה ולא חוזר.

[1] ראה תו"מ חמ"ב עמ' 315.

[2] בהמשך אף העניק להם לקו"ת עם ברכתו וחי"ק.

[3] מרת בלה שתחי' דוברוסקין.

[4] ר' ישראל שכנא שיחי' דוברוסקין.

יום נ' י"ב אדר ב
כ"ק אד"ש נסע היום לאוהל.

יום ד' י"ג אדר ב (תענית אסתר)

כשכ"ק אד"ש התפלל לפני התיבה בסליחות בסוף לפני שאמרו "ק-ל מלך יושב" האחרון שלפני הקטע "זכור רחמך וכו'" אז בפזמון בסופו בקטע "בינה הגיגו" ובקטע שאחרי זה "מאד תרבה לנו" כ"ק אד"ש פרץ בבכי חזק. וביתר הסליחות כ"ק אד"ש בכה אבל לא כ"כ חזק. ג"כ ב"שמע קולנו" כ"ק אד"ש פרץ מאוד בבכי כמו בפזמון ובקושי אמר את המילים. ו"ברחמנא דעניי" כ"ק אד"ש סימן שינגנו ועשה עם היד חזק שינגנו במרץ. וג"כ ב"אבינו מלכינו" סימן כ"ק אד"ש שינגנו וג"כ עשה עם היד שישירו במרץ. "אבינו מלכינו" שרו ברציפות שלש פעמים מפני שכ"ק אד"ש סימן וראו אחרי הפעם השלישית שפסק לעשות עם היד וזה סימן שיפסיקו. בלילה בקריאת המגילה כמעט ברוב פעמים איפה שהי' כתוב המן, גם בלי תואר, כ"ק אד"ש הכה עם הרגל.

יום ה' י"ד אדר ב – פורים

כ"ק אד"ש יצא להתוועדות בשעה שמונה שלושים. וההתוועדות נגמרה בשעה שתיים שלושים. תיכף כ"ק אד"ש התחיל כיוון שהוא מצד מצבו הפרטי צריך להגיד סיום, וכמובן שהיום מתאים לעשות סיום גמ' מגילה, ובעניין הסיום היו 2 שיחות. ואח"כ המשיך כ"ק אד"ש התוועדות כרגיל. לבסוף כ"ק אד"ש דיבר שהבשו"ט שבמגילה נמסרו ע"י הרצים יצאו דחופים וכו'. והמשיך שישנם הבחורים שנוסעים [חזרה לא"י] די ארץ ישראלדיקע, שיגידו לחיים וימסרו את הבשו"ט של אורה ושמחה וששון ויקר, אורה זה תורה - ובעיקר העניין של הלוקטי תורה. והזכיר שכפי שהרבי הנשיא דיבר[1] אז מי אזוי ווי א טייל פון איין זאך, קיין מאל ניט א באזנדער און מיר בעלייבט וועייטר צוזאמען. דער עיקר שיהי' התמדה ושקידה אין גנלה און אין חסידות באופן הלימוד המביא לידי מעשה מתוך יראת שמיים ואהבת השם! [אנו כמו חלק מדבר אחד, ואף פעם איננו לבד, ואנו נשארים יחד. והעיקר שיהיה התמדה ושקידה בנגלה ובחסידות וכו']. מתי שהם יצטרכו לנסוע ויסעו שיהי' "כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון" שיגידו לחיים און א פריילאכן ניגון (וישראל ליפסקר התחיל ניגון שמח וכ"ק אד"ש התחיל לעודד עם היד בשעת מעשה).

כעת שאמרו לחיים, כ"ק אד"ש שאל איפה שאר הבחורים 'הם יושנים?!'. וכ"ק אד"ש ציוה לנגן ניגון הקדמה לניגון אדמה"ז לאחר מכן ניגון אדמוה"ז ובשעת מעשה כ"ק אד"ש סגר את העיניים ואח"כ כ"ק אד"ש ציוה לנגן ניגון יע זוריצע כלאפצי ואח"כ כ"ק אד"ש התחיל בעצמו ניגון הושיעה את עמך וקם מכסאו ומחה כפיים ועשה עם הידיים שירקדו במרץ כחמשה דק'. ולבסוף ההתוועדות כ"ק אד"ש ציוה לנגן אני מאמין ואח"כ כי בשמחה תצאו וכו' כ"ק אד"ש יצא ובעת שהלך עשה עם הידיים שירקדו.

באמצע ההתוועדות כ"ק אד"ש נתן ברכה לאותם השנים עשר איש שנתנו כל אחד אלף דולר עבור הלוקטי תורה בכדי שיעלה בזול וכ"ק אד"ש אמר שייקחו לחיים בלי הגבלות.

---

[1] דברי הרבי הרייצ בשלימותם מ'היום יום' י' אדר שני: חסידים זענענען זיך ניט, ווייל מען פארט זיך קיינמאל ניט פארנאנדער, וואו מען איז, איז מען איין משפחה [חסידים אינם נפרדים], מכיוון שמעולם לא נמצאים לבד, היכן שנמצאים אנו משפחה אחת.

הי' ג"כ מגבית באמצע ההתוועדות בהוראת כ"ק אד"ש.
ג"כ כ"ק אד"ש שאל את הרב חודקוב איך כתוב "אחר מרדכי הי' משנה למלך"? , והיה זה ע"ד הצחות.

א' מהתורמים הי' שיכור וניגש לכ"ק אד"ש ומסר לו את המעטפות עם הכסף עבור המגבית. כ"ק אד"ש אמר לו ש'עד לא ידע' יכול להיות ג"כ בשיבה ולא צריכים לקום. אח"כ הוא ביקש שכ"ק אד"ש ייתן לו לחיים, כלומר הושיט את הכוס מרחוק לכ"ק אד"ש, כ"ק אד"ש עשה עם היד שיבוא וייתן לו לחיים. ואז הוא זרק את הכוס ורצה שכ"ק אד"ש ייתן לו מהגביע שלו. כ"ק אד"ש אמר לו שמהגביע שלו לא יביא לו. ולפועל כ"ק אד"ש לקח בחזרה כוס ורמז לרב מענטליק שימלא לו את הגביע, ומהגביע כ"ק אד"ש מזג להנ"ל ואמר לו שיגיד לחיים על מקומו.
ר' יואל כהן ניגש לכ"ק אד"ש וביקש ברכה וכ"ק אד"ש נתן. אח"כ ר' יואל מסר לכ"ק אד"ש פתק וכ"ק אד"ש ענה לו שזה לא ברכה רק ציווי.

שבת פ' צו ט"ז אד"ש

בהתוועדות כ"ק אד"ש אמר אלו שסיימו הלקוטי תורה השבועי שיגידו לחיים ושיחליטו להבא וזה יהי' גם נתינת כוח. והתחילו לנגן וכ"ק אד"ש עשה עם גופו חזק שישירו במרץ.
כ"ק אד"ש אמר [1] אלו שנסעו בפורים לשליחות ולא היו פה בקריאת המגילה ובהתוועדות שיגידו לחיים ושינגנו ניגון. אח"כ כ"ק אד"ש אמר וכיוון שבשעה שהם היו בשליחות בפורים אז לא הי' להם מה לאכול, ופה אלו שלא נסעו לשליחות הי' להם מה לאכול וכו' לכן עבור אלו שנשארו כאן ינגנו עתה 'עסן עסט זיך'. וכ"ק אד"ש סגר בשעת מעשה העיניים ועשה עם הראש מאוד חזק שינגנו בהתלהבות.

יום ד' כ' אדר ב

כ"ק אד"ש התפלל תפילת שחרית בחדר שמחכים להיכנס ליחידות. וכ"ק אד"ש אמר שבבית המדרש למעלה יתפלל מנין כרגיל.
כ"ק אד"ש הלך למקווה של ה'קעסטירער'. בשעה תשע וחצי ויצא להתפלל בחדר שמחכים להיכנס ליחידות [גן עדן התחתון] בשעה עשר ועשרים.
(אחרי התפילה נסעתי לאוהל של כ"ק אדמו"ר ז"ע)

יום א' כ"ד אדר ב

נכנסתי ליחידות פעם שלישית לפני שאני צריך לנסוע לאה"ק ת"ו.
(כעת כותב אני מהאווירון).

יום ג' כ"ו אדר ב

כ"ק אד"ש נסע לאוהל וחזר כרבע שעה אחרי השקיעה והתפלל מנחה. לאחר עשרים דקות כ"ק אד"ש התפלל מעריב. לאחר מעריב כ"ק אד"ש קרא לרב חודקוב ונתן לו דמי השתתפות בנסיעה של הבחורים שלנו שנוסעים לארץ ישראל. עבור כל בחור חמישים דולר.
אחרי תפילת מעריב הרב חודקוב נכנס לכ"ק אד"ש. כ"ק אד"ש אמר לו שהוא הי' מכניס אותנו לחדרו ליחידות רק מצד הסיבה הפרטית (האבילות שבשנה זו) אז הוא נתן להרב חודקוב עבור כל בחור שני דולר עבור השתתפות בהתוועדות שכולנו ביחד כל החבורה נמסור מה ששמענו פה

בישיבה בתות"ל המרכזית באה"ק, ובישיבת תורת אמת, ובכפר חב"ד. וישנם מקומות שלא כולם צריכים להתוועד ביחד, רק לכל הפחות שני בחורים, והמקומות הללו הם בישיבת אחי תמימים בראשון לציון ובבתי ספר של הרשת.

ובכל התוועדות שנסיים חג פסח וכשר ובכתבי האריז"ל איתא שכל אלו ששומרים בפסח את הכשרות בהידור כל השנה לא יהי' חוטא ומסיימים בטוב. (וכ"ק אד"ש הוסיף) מדוע הוא אומר ומסיימים בטוב מפני שבכתבי האריז"ל הוא גומר במילה חוטא, לכן יש להוסיף ומסיימים בטוב. ההוצאות שנצטרך על הנסיעה בין בתי הספר של הרשת, שנעשה חשבון כמה שזה יעלה וימסרו דו"ח בעניין הכסף לר' אברהם פריז והוא ישלם.

(אח"כ שאלנו אם ציווי זה להתוועד זה ג"כ בפריז, ששם היה לנו חניית ביניים) הרב חודקוב נכנס עוד פעם לכ"ק אד"ש. וכ"ק אד"ש נתן שני דולר עבור התוועדות בפריז בישיבה, ועוד שני דולר עבור ר' ניסן נעמנאוו. ואם נתוועד ג"כ לאנ"ש אז דולר אחד ניתן לר' ניסן ודולר אחד ללשכה. ובמרסייל אם יהי' זמן שימסרו דרישת שלום מכ"ק אד"ש. וכ"ק אד"ש נתן עבור זה ג"כ שני דולרים. וכ"ק אד"ש אמר אם בפועל לא יספקו למסור הדרישת שלום במרסייל, השני דולר יביאו לארץ ישראל ודולר אחד יתנו לישיבת תות"ל המרכזית, ודולר אחד לישיבת תורת אמת. ודבר נכון שיהי' שני ממונים על כל הפעולות שצריכים אנו לעשות בהוראת כ"ק אד"ש. וג"כ בעניין להתוועד בפריז שיעשו ממונה ויכתבו משם מה שעשו שם (זה אני כותב מאוריון שנוסע ללוקסונורג).

יצאתי מ770 בשעה 20.45 בלילה ביום ג' כ"ו אדר ב תשכ"ה. המטוס המריא בשעה 22.30 בלילה וכעת כבר שעה וחמש דק' לשנים עשרה בלילה, באמצע הטיסה.